

Verslag van de vergadering van de Statencommissie Milieu, Mobiliteit en Economie van 8 oktober 2018

Voorzitter:

mw. A.C. Boelhouwer

Aanwezig:

drs.ing. P. van den Berg (gedeputeerde), drs. D.D. Straat (gedeputeerde), ing. D.G. Boswijk (CDA), mw. dr. E.J. Brinksma (GroenLinks), mw. drs. A.W.T Dercksen (D66), ing. L.C. van den Dikkenberg (SGP), M.J. de Droog MSc RA (D66), mw. ir A.A. Ens (VVD), ir. H.P. van Essen (GroenLinks), mw. J.A. Godschalx (VVD), mw. H.F. de Groot (50PLUS), mw. N. de Haan (ChristenUnie), mw. W.M.M. Hoek (50PLUS), mw. drs. J.P. d'Hondt (PvdA), ir. H. IJssennagger (PVV), drs. C.J. van Kranenburg (ChristenUnie), mw. H.M. Lejeune (PvdA), mw. M.G. Noordenbos (SP), mw. A.M. Poppe (SP), R. Van Reenen (VVD), H.O. Suna (PvdA)

Van ambtelijke zijde aanwezig:

dr. R.J. Poort (adjunct-griffier), W. Voorneman-Rikkers (verslag)

---

1. OPENING EN ALGEMEEN

1.1. Opening

De voorzitter, mevrouw Boelhouwer, opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom. Spreekster deelt mede dat gedeputeerde Pennarts afwezig is wegens ziekte. Voorts deelt zij mede dat de heer Travaille (PvdD) per direct met het commissiewerk is gestopt; hij heeft spreekster verzocht de commissie de groeten te doen en te bedanken voor de vele jaren van prettige samenwerking. Desgevraagd zegt zij toe namens de commissie hetzelfde te zullen overbrengen richting de heer Travaille.

1.2. Vaststellen agenda

De voorzitter deelt mede dat ten aanzien van agendapunt 4.1, Memo GS inzake stand van zaken Klimaatakkoord, opwaardingsverzoeken zijn ontvangen; tegelijkertijd is van D66 het voorstel ontvangen dit door te schuiven naar de volgende vergadering vanwege allerlei activiteiten die er nog in het kader van het Klimaatakkoord zullen plaatsvinden. Desgevraagd constateert spreekster dat de commissie instemt met dit voorstel. Met hetzelfde voorstel wordt ingestemd ten aanzien van agendapunt 4.12, SB concept actieplan Omgevingslawaaï 2018 – 2023 en het memo van GS daarover. GS zullen daarbij terugkomen op de bij de opwaardingsverzoeken gestelde vragen.

De heer Van den Dikkenberg memoreert met betrekking tot agendapunt 2.5, SV wijziging art. 54 RvO, de afspraak dat inhoudelijke bespreking van wijzigingen op het RvO in BEM plaatsvindt. Op grond hiervan stelt hij voor de behandeling door te schuiven naar BEM.

De heer Van Kranenburg sluit zich aan bij het betoog van de SGP. Hij kan zich echter voorstellen dat in deze commissie kort wordt geïnventariseerd hoe tegenover de inhoud wordt gestaan om het vervolgens formeel te bespreken in BEM.

Aldus wordt besloten.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS te laat was met het verzoek om opwaardering van agendapunt 4.15, Ingekomen brief Netbeheer inz. kleine gaslekkages. Verzocht wordt dit onderwerp te agenderen voor de volgende vergadering, hetgeen door de voorzitter wordt toegezegd. Spreekster memoreert overigens dat meerdere fracties te laat waren met hun opwaardingsverzoeken op grond waarvan deze zijn afgewezen. De vragen bij de verschillende opwaardingsverzoeken zijn echter wel doorgezet en inmiddels deels schriftelijk beantwoord. Indien de beantwoording alsnog

aanleiding geeft om een onderwerp te willen bespreken, kan worden verzocht het desbetreffende onderwerp voor de volgende vergadering te agenderen.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks pleit voor een infosessie over het onderzoek first and last mile in het kader van de motie 'Veilig en vlot naar haltes en stations' alsmede over vernieuwing doelgroepenvervoer en de 'onderkant OV markt'.

De voorzitter stelt vast dat het verzoek van GroenLinks door de commissie wordt ondersteund. Gedeputeerde Straat geeft aan hiertoe bereid te zijn. Bekeken zal worden hoe de infosessie het beste vorm kan worden gegeven, omdat het doelgroepenvervoer in principe een op zichzelf staand punt betreft.

Met in achtneming van het vorenstaande wordt de agenda vastgesteld.

1.3. Mededelingen

Gedeputeerde Van den Berg deelt mede dat de provincie Utrecht inmiddels is aangesloten bij de Statiegeld Alliantie; op de website is zichtbaar, dat nu alle provincies in Nederland zich daarvoor hebben aangemeld.

1.4 Verslag Statencommissie MME 3 september 2018

Het verslag wordt conform vastgesteld.

1.5 Rondvraag

Geen.

1.6 Termijnagenda (versie 25 september 2018)

Mevrouw d'Hondt memoreert de bespreking in de vorige vergadering over de Rondweg Amersfoort. Het is de PvdA bekend, dat er bij de gemeente Amersfoort inmiddels diverse onderzoeken lopen naar nut en noodzaak van die Rondweg. Gelet op de forse bijdrage van de provincie aan dit project lijkt het de PvdA goed als de Staten, eventueel gecombineerd met de gemeenteraad, na afronding van de onderzoeken (november) de resultaten krijgen gepresenteerd middels een infosessie.

Mevrouw Ens merkt op dat er volgens haar in Amersfoort geen onderzoek wordt gedaan naar nut en noodzaak van de Rondweg, maar naar de vraag of het project nog steeds financieel haalbaar is onder de oorspronkelijke condities. Dat laat onverlet dat de VVD het een goed idee vindt als de Staten zich nader verdiepen in wat er ten aanzien van de westelijke Rondweg met het provinciale geld gebeurt. Desgevraagd constateert de voorzitter, dat het voorstel van de PvdA door de commissie wordt gesteund.

De heer Boswijk vraagt of het onderzoeksrapport inzake de varianten fietstunnel Leersum nog voor de infosessie uitvoeringsprogramma's Mobiliteitsprogramma wordt gedeeld.

Gedeputeerde Straat antwoordt dat het onderzoeksrapport langer op zich laat wachten. Hij zal de Staten hierover nog een SB doen toekomen. Vooruitlopende hierop licht hij toe dat er naar aanleiding van alle vragen, onderzoeken en voorliggende varianten nogmaals goed is gekeken naar de plek. Er is eveneens door de provincie zelf nog een telling gedaan om een goed beeld te krijgen van de meest actuele situatie. Uit die telling blijkt, dat de drukte op de rotonde behoorlijk is toegenomen. Op grond hiervan is de conclusie getrokken dat hiernaar beter moet worden gekeken. Het streven is het onderzoek voor het eind van dit jaar af te ronden, zodat de Staten naar verwachting begin 2019 over het resultaat kunnen worden geïnformeerd.

Desgevraagd door de heer Van Kranenburg antwoordt spreker niet uit te sluiten dat de besluitvorming na de verkiezingen plaatsvindt. In de toegezegde SB zal hij eveneens nader terugkomen op de consequenties van een en ander voor de besluitvorming.

Mevrouw Ens informeert of de besluitvorming over de Rijnbrug (Q1 2019) wordt gehaald.

Gedeputeerde Straat antwoordt, dat besluitvorming hierover staat gepland voor de Statenvergadering op 10 december 2018.

Spreker maakt van deze gelegenheid gebruik mee te delen, dat dat besluitvorming over Veenendaal-Oost (Q4 2018) niet wordt gehaald; de besluitvorming over het Investeringsbesluit zal plaatsvinden in de eerste vergadering in 2019. Besluitvorming over de NRU staat wel gepland voor december. De voorzitter zegt toe dat de Termijnagenda hierop zal worden aangepast.

Op voorstel van gedeputeerde Van den Berg zal informatie over de regionale Energiestrategieën in de volgende vergadering worden meegenomen bij de bespreking stand van zaken Klimaatakkoord.

De voorzitter rondt de bespreking over de Termijnagenda af.

1.7 SV Najaarsrapportage

De voorzitter verzoekt eventuele specifieke vragen over de portefeuille van gedeputeerde Pennarts zo spoedig mogelijk schriftelijk in te dienen, zodat deze ter beantwoording aan haar kunnen worden doorgeleid.

Mevrouw Hoek zegt desgevraagd toe de vraag van 50PLUS over het project Levenslustig Ondiep schriftelijk te zullen indienen.

Mevrouw Poppe informeert naar de noodzaak van de bijstelling van de Motorrijtuigenbelasting naar beneden.

Uit de Najaarsrapportage blijkt dat de verbinding natuur, maatschappij en economie (sein op geel) en populatiebeheer (sein op rood) beter kan. De SP informeert naar de actiepunten daarop.

De voorzitter merkt op dat de laatste vraag in RGW dient te worden gesteld en de vraag over de MRB in principe in BEM.

Mevrouw Ens vestigt de aandacht op het versnellen van de Energietransitie (blz. 21); dat ziet er niet rooskleurig uit (sein op oranje/rood). In de passage eronder staat in het kader van de aanpak iets over de capaciteit; daaraan worden echter geen financiële consequenties verbonden, hetgeen de VVD bevreemdt. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Godschalx informeert of in het kader van de internationale school wordt nagedacht over meerdere locaties m.n. gericht op het vestigingsklimaat voor werknemers van Brexit bedrijven waarvan wordt gehoopt dat deze in Utrecht komen.

Met betrekking tot het versterken aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt wordt geïnformeerd of er vanuit de provincie ook specifiek aandacht is voor de groep 55+.

De heer Van den Dikkenberg vestigt de aandacht op de tabel Investerings OV (blz. 39). Daarin staat een bijstelling van € 8,5 mln. voor de Uithoflijn Infrastructuur. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

De SGP hoopt overigens dat deze tabel niet klopt omdat dit zou betekenen dat het toekomst bestendig tramsysteem € 20 mlj. gaat kosten.

De heer De Droog memoreert, dat in MME in algemene zin is gesproken over de audit (leesbaarheid en begrijpelijkheid) van dit soort beleidsrapportages. D66 constateert dat in oktober wordt gesproken over de voortgang van doelstellingen en een vooruitblik op het einde van het jaar, terwijl de gegevens maar tot en met juni zijn bijgewerkt. D66 pleit voor actuelere gegevens in volgende rapportages bv. dat in oktober wordt gesproken over de cijfers tot en met augustus/september. Er wordt gewerkt aan een meerjaren Investerings- en Onderhoudsplan, hetgeen D66 verheugt omdat dit wat meer grip zal geven op zaken. In de bijlagen is echter een overzicht Investerings 2018 opgenomen dat vooral inzicht geeft in enkele kasritmeverschillen maar weinig in doelbereik of in resultaten van dat soort projecten.

D66 pleit ervoor vanuit het kader van de audit beleidsrapportages nader met elkaar van gedachten te wisselen over de vraag wat wordt verwacht van de Najaarsrapportage en waar nog stappen zouden kunnen worden gemaakt om tot een zinvoller document te komen.

De heer Van Essen merkt op dat in de Najaarsrapportage wordt gesproken over een nieuwe reserve voor OV concessies. Geïnformeerd wordt waarom dit via een reserve moet worden opgelost. In het kader van 'Minder hinder' wordt aangegeven dat er op de Ring Utrecht veel gaat gebeuren, waardoor de bereikbaarheid van de regio onder druk komt te staan. Het verheugt GroenLinks dat daaraan aandacht wordt besteed. GroenLinks ziet hierin tegelijkertijd een kans om het gebruik van andere vervoerswijzen te stimuleren. Geïnformeerd wordt hoe die kans benut gaat worden. Voorts gaat het extra druk op het OV geven. Er wordt enigszins gesuggereerd dat de provincie de kosten daarvan moet dragen. Geïnformeerd wordt of dat het geval is en zo ja of er mogelijkheden worden gezien deze kosten deels op het Rijk te verhalen.

Gedeputeerde Van den Berg bevestigt de opmerking over het versnellen van de Energietransitie. Van belang is dat nu goed in kaart is gebracht (zie website) waarmee de provincie bezig is. De capaciteitsvraag is belangrijk m.n. als het gaat om de regionale Energiestrategieën waaraan de provincie sturing gaat geven en expertise gaat leveren. Op grond hiervan is bij de Kadernota een aantal strategische plekken vrijgemaakt, waarvan een aantal wordt ingezet om de Energietransitie verder vorm te geven.

Met betrekking tot de internationale school licht spreker toe dat de bestemmingsplanprocedure voor de bouw loopt; er komt een school voor ca 1200 leerlingen. In het licht van de Brexit speelt nu echter de vraag of een internationale school voldoende zal zijn. Dat wordt goed gemonitord. Amersfoort en Zeist hebben aangegeven serieus te willen kijken naar het oprichten van een internationale school; hierbij wordt gedacht aan leegstaande capaciteit of mogelijkheden om in een deel van een school waar al tweetalig onderwijs wordt gegeven ruimte te bieden aan een internationale school. Met betrekking tot de Brexit is duidelijk dat de EMA naar Nederland komt. In de slibstream daarvan komt een aantal grote en kleine bedrijven mee. Utrecht, Amsterdam en Leiden zijn gezamenlijk verantwoordelijk voor de gastvrije ontvangst van de bedrijven, hun medewerkers en gezinnen en waar die zich het beste zouden kunnen vestigen. Het punt van de internationale school wordt daarin meegenomen.

Met betrekking tot het versterken aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt wordt gekeken naar 55+ maar m.n. ook naar 45+ dat nog een lastigere categorie blijkt te zijn. Dat gebeurt o.a. rondom het thema Leven Lang Leren dat door het Rijk wordt gestimuleerd. Het is niet expliciet beleid maar de provincie tracht dit goed te volgen en hieraan met de EBU vorm te geven door het bedrijfsleven te stimuleren door middel van leervouchers mensen uit de genoemde leeftijdscategorie in dienst te nemen.

Gedeputeerde Straat licht toe dat de bijstelling van de Motorrijtuigenbelasting te maken heeft met de verwerking van de raming van het Rijk in de Meicirculaire.

De € 8,5 mln. betreft de verwachte extra uitgaven in 2018 passend binnen het totale krediet van de Uithoflijn.

Spreker onderschrijft de opmerking van D66 over de systematiek. In zijn portefeuilleoverleg is ook besproken of hierop wellicht een andere systematiek zou kunnen worden losgelaten. Daarover wil spreker een keer nader van gedachten wisselen met de Staten maar dan vanuit de financiële techniek van de planning & controlcyclus.

De heer De Droog kan zich voorstellen dat dit onderwerp wellicht kan worden opgepakt in de Financiële Auditcommissie.

Mevrouw De Haan deelt mede dit verzoek als zodanig ook al in de Financiële Auditcommissie aan de orde is geweest. Afgesproken is dat alle P&C producten een keer tegen het licht zullen worden gehouden.

Gedeputeerde Straat vervolgt dat in het kader van de Ring Utrecht de kosten van het OV in principe niet te verhalen zijn. Spreker onderschrijft dat investeren in OV kan helpen om de minder hinder aanpak te verbeteren maar het kan eveneens een structurele oplossing.

De reserve OV is in de Kadernota geregeld en is bedoeld voor de verrekening van de exploitatie van de vervoerders i.c. het opvangen van schommelingen. De Staten hebben daarmee ingestemd. Mevrouw De Haan kondigt aan dat de ChristenUnie in BEM zal terugkomen op de twee reserves die nu weer in de Begroting zijn opgenomen. Er wordt weliswaar gerefereerd aan de Kadernota, maar de Staten hebben tegelijkertijd bij de Nota Reserves en Voorzieningen duidelijke kaders meegegeven.

Mevrouw Ens begrijpt nog niet waarom inzet van capaciteit in het kader van het versnellen van de Energietransitie geen financiële gevolgen heeft. Wellicht dat zij deze vraag bij de Begroting moet stellen.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat het naar achteren staat op 'niet van toepassing' maar naar voren toe een onderdeel is van de vraag bij de Kadernota om het vrijmaken van extra capaciteit voor het versnellen van de Energietransitie te effectueren bij de Begroting.

Er wordt gewerkt aan het vormgeven van de versnelling op wind o.a. door met gemeenten scherper in beeld te brengen dat het doel met alleen zonneakkers niet wordt bereikt. Daartoe wordt eveneens extra capaciteit ingezet. Omdat een en ander nog steeds niet voldoende is om de afspraak met het Rijk (65,5 MW) te halen staat het sein op oranje/rood.

De voorzitter rondt de bespreking over de Najaarsrapportage af.

1.8 Statenvoorstel Programmabegroting 2019

De heer Van Essen spreekt in de eerste plaats waardering uit voor het voorliggende stuk waarin, in de visie van GroenLinks, een grote slag is gemaakt qua structuur en leesbaarheid. De passages met beoogde resultaten voor 2019 voegen wat toe. Geïnformeerd wordt of het laatste eveneens is voorzien in bv. de Kadernota en de Jaarrekening.

Vervolgens plaatst spreker inhoudelijk de volgende vragen en opmerkingen.

Energie

Er is sprake van een Energieagenda; de provincie heeft hoge ambities, maar de doelen worden niet gehaald. In de visie van GroenLinks is in deze een forse intensivering nodig. Die urgentie wordt in de Begroting gemist. Dat heeft volgens GroenLinks te maken met de rol die de provincie kiest m.n. faciliteren. Spreker illustreert dit aan de hand van enkele voorbeelden. GroenLinks pleit ervoor het niet halen van doelen te vertalen in acties bv. door meer regie te nemen. Verwacht wordt dat de regionale Energiestrategieën daaraan kunnen bijdragen. GroenLinks had daarvan dan ook meer terug willen zien in de Begroting. Geïnformeerd wordt hoe GS het sein van rood op groen willen krijgen.

Windenergie

Op wind loopt de provincie behoorlijk achter. Spreker memoreert de recente excursie naar o.a. het windmolenpark in Nijmegen. Daar kwam aan bod dat lokale energiecorporaties behoefte hebben aan ondersteuning in de vorm van advies en financiering om planvorming voor te bereiden.

Geïnformeerd wordt wat nu op dat vlak gebeurt en of een intensivering mogelijk is.

Spreker vestigt de aandacht op agendapunt 4.3, memo GS inz. toezeggingen, waarin ten aanzien van de versnelling voor windenergie een wat dubbel beeld wordt gesignaleerd. Enerzijds wordt aangegeven dat voor een versnelling nodig is dat de provincie meer regie neemt; anderzijds wordt aangegeven dat het primaat bij de gemeente moet blijven liggen. Volgens GroenLinks is de afspraak dat er draagvlak moet zijn bij gemeenten, maar niet dat het primaat daar perse moet blijven liggen. Er is in de visie van GroenLinks meer regie en initiatief noodzakelijk, hetgeen in de Begroting onvoldoende wordt terug gelezen.

Energiefondsen

Het Utrechts Energiefonds is operationeel. Aangegeven wordt dat er nu eveneens wordt gedacht over een fonds of instrumentarium voor VVE's, hetgeen GroenLinks toejuicht. GroenLinks heeft

behoefte aan een overzicht van de bestaande fondsen en plannen voor nieuwe fondsen voor Energietransitie.

Gebouwde Omgeving

In juli jl. hebben de Staten een motie aangenomen om de bijdrage van de provincie aan het wijk voor wijk van het gas afhalen te intensiveren. Dat kan een belangrijke bijdrage leveren aan de 5% energiebesparing in de energiedoelen. In de Begroting staat dat de mogelijkheden worden verkend, hetgeen GroenLinks wat voorzichtig vindt geformuleerd. Het ligt voor de hand om conform Zuid-Holland, waarnaar de motie ook verwijst, een Adviesteam op te tuigen. Geïnformeerd wordt hoe GS de motie willen uitvoeren en of er eventuele belemmeringen zijn.

Bereikbaarheid

Over de NRU is eerder gesproken in de zin dat de Staten bereid zijn € 9 mln. beschikbaar te stellen voor de verdiepte aanleg van de kruisingen. Geïnformeerd wordt of dit bedrag al in de Begroting is verwerkt.

Programma VERDER

Aangegeven wordt dat de provincie met de bestuurlijke partners de balans gaat opmaken, hetgeen GroenLinks verheugt. GroenLinks heeft behoefte aan een overzicht van wat de oorspronkelijke afspraken, voorwaarden en plannen waren, wat hierin gaandeweg is veranderd, wat er nu nog op de rol staat en of er nog resterend budget is.

Evaluatie snelhedenbeleid

Geïnformeerd wordt wanneer de evaluatie is voorzien.

De heer Hoefnagels merkt op dat door GroenLinks al veel vragen zijn gesteld over de Energietransitie. Spreker vestigt de aandacht op de meerjarenbegroting op dit punt. De vraag is of voor meerjarige programma's meerjarige afspraken kunnen worden gemaakt als hiervoor na 2019 geen budget is opgenomen.

Ten aanzien van de Recreatieschappen moet nog veel gebeuren. De vraag is of dit gebeurt als het budget € 0 is.

Hetzelfde geldt ten aanzien van de Circulaire Economie. De vraag is of hieraan alleen met eigen mensen uitvoering wordt gegeven en er verder niets wordt opgepakt.

De heer Ijssennagger signaleert dat mensen de neiging hebben om, als er sprake is van een berg aan problemen waarvan een aantal feitelijk onoplosbaar lijkt, de kleine wel oplosbare probleempjes aan te pakken; dat is een natuurlijke drijfveer. Er wordt gesproken over Energietransitie terwijl in de Inleiding al staat dat het grote probleem de groei van de bevolking is; de gevolgen daarvan voor de mobiliteit; het tekort aan de juiste werknemers die derhalve ook moeten worden aangetrokken. De PVV constateert in het verdere stuk feitelijk een onderschatting ten aanzien van een oplossing van dat probleem. De PVV ziet een en ander wel samenkomen in U Ned. De vraag is echter op welke manier het belang van U Ned en alles dat daarmee samenhangt geborgd is in de Begroting.

De heer Hoefnagels wijst erop, dat in dezelfde Inleiding een vrij uitgebreide paragraaf staat over de grote impact van de klimaatverandering. Daar ging de vraag van D66 over. De PVV heeft het over een probleem waarvoor in de komende jaren wel behoorlijke budgetten is opgenomen. Geïnformeerd wordt of de PVV het met D66 eens is, dat voor alle in de inleiding opgenomen problemen meerjarig budgetten moeten worden opgenomen.

De heer Ijssennagger antwoordt van mening te zijn, dat begonnen moet worden met het omschrijven van het probleem. De PVV constateert dat het probleem van de bevolkingsgroei op nationaal niveau bespreekbaar wordt. Al het andere is daarvan een gevolg. Zolang het eerste probleem niet wordt aangepakt, blijft het dweilen met de kraan open.

Wat de Energietransitie betreft is de primaire zorg, dat mensen ergens kunnen wonen. Als het probleem van het woningtekort is opgelost dan kan worden begonnen met het verbeteren van die woningen.

De heer Van den Dikkenberg spreekt waardering uit voor de Begroting waarin goede doelstellingen staan. In dat kader mist de SP echter m.n. voor 2019 maar ook meerjarig de ambitie. Ter illustratie wijst hij op de ambitie van de Nantes Métropole om in 2040 100% van de dakvlakken nuttig te hebben ingericht.

Op de EBU wordt fors ingezet. In het rapport 'Zelfbewust zichtbaar' is echter te lezen dat diverse gemeenten rond Amersfoort twijfelen over voortzetting van hun deelname aan de EBU. Op grond hiervan is de vraag of niet beter kan worden ingezet op een provinciaal dekkend instrument zoals bv. de OMU. De SGP pleit ervoor hierover een keer van gedachten te wisselen.

In het kader van bestuurlijke samenwerking in 2019 krijgt de U-10 in de Begroting speciale aandacht. De SGP neemt aan dat dit eveneens gebeurt met de andere regio's. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Ens memoreert dat de vragen van de VVD bij de Najaarsrapportage over het budget voor de Energietransitie na 2019 inmiddels zijn gesteld door D66.

Mevrouw De Haan spreekt haar waardering uit voor de Begroting, die in de visie van de ChristenUnie nog wel veel tekst bevat maar meer inzicht biedt in beleid. Wat de ChristenUnie betreft mag de doelenboom per programma nog worden aangehaakt, zodat de inhoud nog meer aan de financiën kan worden gekoppeld.

In de Begroting zit een behoorlijke plus op Ruimtelijke Ontwikkeling, Economie, Recreatie, Toerisme en Erfgoed. Tegelijkertijd wordt een soort afvlakking na 2019 geconstateerd, hetgeen de ChristenUnie op sommige thema's zorgen baart.

De ChristenUnie sluit zich aan bij de opmerkingen van GroenLinks en D66 ten aanzien van Energie. In de afgelopen jaren is er een vertraging opgetreden in dit belangrijke dossier. In deze Begroting zit meer ambitie, maar de vraag is hoe dat wordt verwezenlijkt. Geïnformeerd wordt naar de achterliggende gedachte van GS om alle budgetten in de meerjarenbegroting op nul te zetten. De vraag is wat dit zegt over de provinciale meerjarige ambitie op dit vlak.

Energiebesparing wordt sterk gelabeld aan gasloze wijken. Daar is waarschijnlijk ook zeer grote winst te behalen. De ChristenUnie mist in deze Begroting de gewone energiebesparing die particulieren kunnen behalen.

De ChristenUnie vindt de perikoop over zonneakkers erg vaag. Aangegeven wordt dat wordt voorgestaan succesvolle ervaringen op te doen. De ChristenUnie pleit ervoor daaraan toe te voegen wat succesvolle ervaringen zijn, zodat de Staten het College hieraan kunnen houden en hun eigen kader daar tegenaan kunnen zetten.

De ChristenUnie sluit zich aan bij de opmerking van de SGP over de EBU.

Met betrekking tot Recreatie baart de incongruentie tussen het inhoudelijke beleid en de middelen die daarvoor staan de ChristenUnie zorgen.

De heer Van Kranenburg merkt op dat in het voorliggende stuk evenals voorgaande jaren wordt gerefereerd aan het Coalitieakkoord als zijnde een richtinggevend document voor deze Begroting. Spreker wijst er wederom op dat het Coalitieakkoord niet is vastgesteld in de Staten, hetgeen ook niet mogelijk is; het kan derhalve ook niet richtinggevend zijn.

Spreker vestigt de aandacht op 1.1 Maatschappelijke ontwikkelingen (blz. 8) waarin mooie teksten staan over het OV en de Fiets. De ChristenUnie mist tekst over de beperkingen die zullen worden ondervonden door de kennelijk aankomende groei van het autoverkeer. Die groei is het gevolg van keuzes van mensen; de overheid kan die keuze beïnvloeden. Daarover leest de ChristenUnie weinig terug. In de paragraaf U Ned/Schaalsprong mobiliteit (blz. 75) staat dat mobiliteit een belangrijke achilleshiel is voor de regionale economie. Die zin geeft in de visie van spreker duidelijk aan hoe GS tegen mobiliteit aankijken.

Spreker vestigt vervolgens de aandacht op het realiseren van een continu dalende trend van het aantal verkeersslachtoffers (blz. 891). Met de voormalig portefeuillehouder is uitgebreid gesproken over waar de data op basis waarvan het verkeersveiligheidsbeleid wordt gerealiseerd vandaan zouden moeten worden gehaald. De ChristenUnie heeft de suggestie gedaan deze gegevens op te

halen bij ASR, omdat zij vrij exact weet waar het allemaal misgaat in de provincie. Dat is niet gebeurd. De vraag is hoe nu proactief verkeersveiligheidsbeleid kan worden gerealiseerd als de aanwezige data niet worden opgehaald. Geïnformeerd wordt of de provincie budget heeft om deze data eventueel te kopen.

Met betrekking tot de paragraaf beoogd resultaat voor het Fietsbeleid in 2019 (blz. 83) merkt spreker op dat de eerste vier bullits (update, subsidieregeling, experimenten, gestart project) in de visie van de ChristenUnie boterzacht zijn; de vijfde bullit, 600 stallingsplekken bij regiostations gerealiseerd, is wel concreet. Geïnformeerd wordt of een concreet aantal kilometers fietspad kan worden genoemd dat de provincie in 2019 wil hebben aangelegd.

Op blz. 96 komt het probleem met het OV en de systematiek die in deze concessie zit aan de orde. Gelet op het feit dat het budget gelijk moet blijven, constateert de ChristenUnie dat het neerkomt op hoe drukker hoe minder bussen. Wat de ChristenUnie betreft mag de indicator kostendekkingsgraad vervallen; van belang is genoeg bussen en bussen die op tijd rijden.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP zich aansluit bij vragen van de GroenLinks, D66, SGP, VVD en ChristenUnie.

In het kader van de Metropool Utrecht wordt gesproken over duurzame samenwerking. De SP informeert waarop wordt bedoeld. De SP ziet alleen dat er van het Rijk geen geld komt, waardoor er geen tempo wordt gemaakt. Als dit zo blijft, zal de provincie in de visie van de SP moeten aangeven dat het in de plannen opgenomen bouwtempo niet wordt gehaald.

Geïnformeerd wordt hoe aandacht voor een goede infrastructuur en bereikbaarheid (blz. 21) zich verhoudt tot de kaalslag in het OV van het naar dorpen/wijken. In de tabel zijn de lasten vanaf 2021 meer dan gehalveerd. Geïnformeerd wordt waarom.

Voorts wordt ten aanzien van het eiland Schalkwijk geïnformeerd wat de voordelen zijn van vraag-gestuurd OV ten opzichte van het normale OV, mede in het kader van de bereikbaarheid van het platteland dat bij het College zo hoog in het vaandel staat.

Vervolgens vestigt spreekster de aandacht op de NRU in relatie tot de Hollandse Waterline en Unesco. Indien het Ghandiplein niet wordt ondertunneld sluit de SP niet uit dat de Unesco nominatie niet meer doorgaat. Geïnformeerd wordt hoe het College dit denkt aan te pakken.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij de opmerking van de SP over het OV naar het buitengebied (dorpen/wijken).

De heer Boswijk deelt mede dat het CDA zich aansluit bij de door GroenLinks en D66 geuite zorg over de Energietransitie en de opmerking van de ChristenUnie over de zonneakkers.

Tot slot spreekt het CDA waardering uit voor het feit dat het MKB nadrukkelijk terugkomt in de Begroting.

Gedeputeerde Van den Berg merkt in algemene zin op dat de steun voor een zware inzet op de Energietransitie hem verheugt.

In het Coalitieakkoord, dat wellicht niet richtinggevend maar wel inspirerend is, is een bepaald bedrag gereserveerd voor een aantal activiteiten (besparing, wind, zon, geothermie). Dat is nader uitgewerkt in de Energieagenda. Vanaf 2020 zullen de Staten met een volgend College een Begroting moeten opstellen. Gelet op de opmerkingen die thans worden gemaakt, heeft spreker er alle vertrouwen in dat dit een forse begroting zal zijn voor de Energietransitie. Voor deze Collegeperiode is hetgeen thans opgenomen is in de Begroting de polsstoklengte die hij heeft.

De heer Hoefnagels wijst erop dat ook langjarige afspraken worden gemaakt bv. voor het project LEAN. Kennelijk kunnen die afspraken worden gemaakt zonder beschikbare financiële middelen.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de afspraak is gemaakt een substantieel deel van het beschikbare budget in te zetten in een revolverend, meerjarig fonds. Een deel van het budget is samen met Europa geïnvesteerd in het project LEAN. Het ophalen van de seismologische gegevens is

in de Begrotingen tot nu toe gedekt, maar met de consortia is nooit de afspraak gemaakt dat de provincie bijdraagt aan de feitelijke boring; dat is aan een volgend College.

Mevrouw Ens merkt op dat de beantwoording de indruk wekt alsof nu niet, in tegenstelling tot andere programma's, meerjarig verder kan worden gekeken en dat met een nieuw College nieuwe afspraken moeten worden gemaakt. De Energietransitie lijkt de VVD bij uitstek een programma waar de horizon verder ligt dan alleen volgend jaar. Op grond hiervan begrijpt de VVD niet waarom het budget vanaf 2020 op nul staat.

Gedeputeerde Van den Berg onderschrijft de wenselijkheid om de meerjarige prognose te maken. De Energietransitie heeft echter een budget gekregen tot en met 2019. GS staan op het standpunt dat aan een volgend College de ruimte moet worden gelaten voor een meerjarig programma conform bv. Natuur en Mobiliteit waarin de financiën tot 2028 zijn geregeld.

De heer Van Essen merkt op dat helder is, dat in het kader van het Coalitieakkoord bepaalde budgetten zijn afgesproken. In de tussentijd is er echter veel gebeurd. De Energieagenda is vastgesteld evenals bepaalde ambities. Met betrekking tot de voortgang Energietransitie staat het sein feitelijk op rood. Het vorenstaande zou in de visie van GroenLinks voor GS een aanleiding kunnen zijn om bij de Staten aan te geven dat er meer middelen nodig zijn om de ambities te bereiken; daarover kan dan het debat worden gevoerd.

De heer Van den Dikkenberg informeert of GS dit als een solide sluitende Begroting zien als er nullen staan tegenover gemaakte afspraken.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat de nullen in de Begroting niet per definitie willen zeggen dat er geen activiteiten plaatsvinden. Het merendeel van de activiteiten vindt plaats door kennisoverdracht, stimuleren, organiseren van bijeenkomsten. Dat gebeurt door mensen die bij de provincie in dienst zijn. Dat wordt niet als zodanig in de Begroting verwerkt. Dit gaat zuiver over het Programmabudget.

Of het niet een tandje meer kan, is echt aan de Staten. In het College zijn afspraken gemaakt en accenten gelegd op basis van het beschikbare budget.

De heer Van Essen wijst erop dat er indicatoren zijn om de voortgang van het beleid te monitoren. Op het moment dat die op rood staan, is dit een serieus signaal. GroenLinks verwacht dan van het College dat die rode signalen serieus worden genomen en aan de Staten wordt aangegeven dat het doel niet wordt gehaald met het beschikbare budget en er dus budget bij moet. GroenLinks ervaart in deze een voorzichtigheid die niet kan worden geplaatst en wordt betreurd.

Mevrouw d'Hondt sluit zich aan bij het betoog van GroenLinks. Op het jaarlijkse pleidooi van de PvdA, om meer geld vrij te maken voor de Energietransitie, is het antwoord steeds geweest dat het geld niet het probleem is. Nu blijkt echter dat met het beschikbare budget de doelen niet worden gehaald en een ander aan een volgend College wordt overgelaten.

Gedeputeerde Van den Berg memoreert dat een afspraak is gemaakt met betrekking tot windenergie (65,5 MW). Hij heeft de Staten steeds meegenomen in de problematiek bij windenergie (lange besluitvorming en draagvlak). Om windenergie vorm te kunnen geven zullen gemeenten in eerste instantie de locaties moeten aanwijzen en de initiatieven moeten ondersteunen. De provincie tracht in deze een stimulerende rol te vervullen o.a. door informatiebijeenkomsten en excursies te organiseren. Voor serieuze Energietransitie is ook wind nodig. In dat kader is hij echter gehouden aan de bevoegdheden die hij heeft.

Mevrouw Ens merkt op dat het antwoord alleen gaat over de ambitie op wind, waarvan de discussie en voortgang de Staten bekend zijn. De Begroting gaat echter ook over een aantal andere onderwerpen w.o. bv. de geothermieopgave waar eveneens geen middelen tegenover staan.

Geinformeerd wordt of in de breedte kan worden aangegeven hoe de ambitie en de middelen zich tot elkaar verhouden. Als de ambities überhaupt niet haalbaar zijn, willen de Staten dit ook weten.

Gedeputeerde Van den Berg verwijst voor wat betreft de breedte naar de site waarop staat wat er allemaal wordt/is gedaan met het budget dat aan dit College beschikbaar is gesteld. Spreker is van mening, dat met het beschikbare geld en de ingezette capaciteit heel veel is waargemaakt in de afgelopen vier jaar. Het College is daar zeer tevreden over behalve voor wat betreft wind.

Spreker onderschrijft dat het meer moet zijn, ook als het gaat om ambitie. Daarover zal in volgende periode met elkaar moeten worden gesproken. Dit is wat het College op dit moment kan doen. Mevrouw De Haan hoort ambities waar meerjarig in financiële zin niets tegenover wordt gezet. De ChristenUnie vindt dit een slecht signaal en is van mening dat dit een grote reikwijdte heeft met het oog op de Investeringsagenda die aan dit Kabinet is aangeboden, maar eveneens als het gaat om de regionale Energiestrategieën.

Gedeputeerde Van den Berg vervolgt dat Circulaire Economie er evenals Aardgasloze wijk in de afgelopen tijd is bijgekomen. Dat betreft overigens facetbeleid dat voorsnog alleen met capaciteit en niet met middelen wordt ingevuld in de desbetreffende portefeuilles. De eerste stap is te inventariseren waarover het gaat.

Spreker herkent de naar voren gebrachte twijfel bij de partners over voortzetting van deelname aan de EBU niet. Zoals in de Begroting is aangegeven, is de doorontwikkeling van de EBU goed doorgesproken met alle partners in het licht van de benodigde investeringscapaciteit om de economie te kunnen blijven bedienen. Er is overigens niet alleen aandacht voor de U-10. Aan alle aanvragen vanuit de provincie wordt vanuit de EBU bijgedragen.

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat hij het feit, dat verschillende partners overwegen deelname aan de EBU op te zeggen, heeft gelezen in stukken die GS aan de Staten hebben toegezonden. Op grond hiervan is de vraag van de SGP hoe ervoor wordt gezorgd, dat er straks in ieder geval wel een gedragen middel is om het provinciaal beleid te realiseren.

Gedeputeerde Van den Berg licht toe dat de Economische Agenda op dit moment in de volle breedte wordt geactualiseerd. Dat geldt ook voor de EBU. Die loopt tot 2020. Er zijn partners die na de gemeentelijke verkiezingen nog moeten worden bijgepraat over wat de EBU heeft gedaan en de komende tijd zal gaan doen mede in het licht van de doorontwikkeling.

Staan beleid is dat aanvragen voor zonneakkers aan de voorkant worden getoetst op Natuur, Landschap, ruimtelijke kwaliteit en ontheffingen. Voorts wordt door Stedin bekeken of aansluiting van een zonneakker mogelijk is op de capaciteit van het desbetreffende verdeelstation. Het gaat eveneens over het koppelen van waarden bv. of doorzichtige zonnepanelen mogelijk zijn, zodat daaronder gewassen kunnen staan of hoogtes in verband met zichtlijnen over de weilanden. Dit soort practices worden gedeeld.

Aan de uitbreiding Utrecht Merwedekanaalzone wordt aandacht besteed in het kader van de woningbouwopgave waarvoor de provincie staat en de versnelling van de woningbouw. Het ruimtelijke vraagstuk is of er voldoende plancapaciteit aanwezig is. Vervolgens speelt de vraag over de bereikbaarheid van de ruimtelijke vertaling en of het Rijk wil participeren in de gehele Deltametropool. In dat traject probeert de provincie op de Rijkstafels te komen in het kader van cofinanciering. De vraag, of de provincie kan voldoen aan de woningbouwopgave als het Rijk niet bijdraagt, is nu nog niet aan de orde. De provincie richt zich in eerste instantie op het in gesprek komen met het Rijk over de urgentie van de bereikbaarheid in relatie tot de fysieke plekken waar de provincie woningbouw wil realiseren. Tot 2025 is er voldoende plancapaciteit om m.n. binnenstedelijk te bouwen. Na 2025 moet de provincie serieus aan de slag met aanwijzing van plekken waar uitbreiding mogelijk is.

De heer Van Essen memoreert zijn vragen over een overzicht van fondsen rond Energie, de motie 'Van het aardgas af' en ondersteuning van regionale energiecorporaties bij windinitiatieven in de zin van planvorming en –voorbereiding.

Gedeputeerde Van den Berg zegt een overzicht toe met betrekking tot de fondsen die in de provincie beschikbaar zijn voor Energietransitie.

Met betrekking tot de motie 'Van het aardgas af' licht spreker toe dat in deze wordt samengewerkt met woningbouwcorporaties, Stedin en gemeenten. De rol van de provincie beperkt zich op dit moment m.n. tot kennisoverdracht en het ondersteunen van gemeenten bij het aanvragen van subsidie bij het Rijk. Tot nu toe is één aanvraag voor een proefproject t.w. in de wijk Kanaleneiland Utrecht gehonoreerd.

Met betrekking tot ondersteuning van regionale energiecorporaties bij windinitiatieven licht spreker toe dat er een voorziening komt, waarbij startende energiecorporaties op het gebied van wind een

beroep kunnen doen op de expertise van een landelijke club die dit soort initiatieven ondersteunt. De provincie draagt daaraan in financiële zin bescheiden bij.

Gedeputeerde Straat stelt voor de opmerking over het Begrotingsstelsel aan de orde te stellen in de Financiële Audit commissie bij de bespreking van de hele Planning & Control cyclus.

De € 9 mln. in het kader van de NRU is verwerkt. Die stond in de Kadernota en nu derhalve ook in de Begroting.

De Unesco status gaat over meer dan alleen de NRU. Er moet een afweging worden gemaakt hoe de inpassing relateert aan het Unesco gebied; dat heet heritage impact assessment. De heritage impact assessment heeft plaatsgevonden. Daaruit blijkt dat een viaduct geen belemmering oplevert voor de Unesco status.

Spreker zegt een overzicht over de stand van zaken VERDER toe.

Het snelhedenbeleid wordt uitgewerkt in het uitvoeringsprogramma Wegen dat in het 2^e kwartaal 2019 tegemoet kan worden gezien. Binnenkort worden de Staten overigens bijgepraat over alle uitvoeringsprogramma's.

De transitie van de Recreatieschappen is afgerond. Het lopende, overigens beperkte, werk zit in het reguliere budget van de Recreatieschappen. Dat verklaart waarom het in de Begroting op nul staat. U Ned is een grote oplossing voor een groot probleem. De provincie is derhalve wel dergelijk bezig met het oplossen van een aantal vraagstukken waarbij relaties worden gelegd tussen mobiliteit, wonen en werken. Daarvoor is geld opgenomen in de Begroting; dat heet echter nog niet U Ned. In het Mobiliteitsprogramma is het aandeel regionale programma's opgenomen. Dat heeft een lange geschiedenis. VERDER en OV MIRT zijn in dit kader de voorlopers van U Ned. Bij U Ned gaat het vooral nog over een goede afstemming met het Rijk en afspraken maken over goede projecten die met elkaar worden opgepakt. De komende jaren wordt in de provincie Utrecht voor meer dan € 2 miljard. in het Rijkswegennet geïnvesteerd. De provincie stopt jaarlijks zelf meer dan € 250 mln. in mobiliteit (OV, wegen en fiets). Er zullen derhalve behoorlijke slagen worden gemaakt.

Spreker staat op het standpunt dat er veel ambities worden geformuleerd en uitgewerkt. Op mobiliteitsniveau is U Ned een van de grootste ambities die er nu ligt. Dit moet thans worden geconcretiseerd. Over dit traject wordt dit najaar met het Rijk overlegd. De Staten zullen worden meegenomen in de uitkomst. Het gaat niet perse over het instrument U Ned. Er wordt een systemsprong gemaakt. Die zal niet volgend jaar gerealiseerd zijn, maar beantwoordt wel de vraag waarmee de provincie de komende tijd aan de slag gaat. In de Begroting is hiervoor ook meerjarig ruimte aanwezig, zodat in de volgende periode met elkaar keuzes kunnen worden gemaakt.

Er vindt niet alleen bestuurlijke afstemming plaats met de U-10. Spreker gaat er vanuit dat dit als voorbeeld is genoemd. Het College heeft recent met alle colleges van B&W van de provincie op paleis Soestdijk gesproken over regionale samenwerking. GS zijn op verschillende manieren bezig om hieraan in de hele provincie nader vorm te geven.

Spreker ziet mobiliteit en economie grotendeels als een autonoom proces waarnaar de provincie zich moet verhouden. Dat wil niet zeggen dat er geheel geen keuze in is maar liggend in het midden van het land, in een hoog dynamisch gebied heeft tot gevolg dat een bepaalde groei van mobiliteit, economie en woningvraag op de provincie afkomt. Als de provincie dat niet wil faciliteren, heeft dat neveneffecten (het wordt drukker, huizenprijzen stijgen). Er moet voor worden gewaakt dat daarover te makkelijk wordt heengestapt. De mobiliteit (auto, trein, fiets) groeit in zijn geheel. De provincie zal daarmee stevig aan de slag moeten. Dat betekent dat er de komende jaren ook zal worden geïnvesteerd in, niet alleen Rijks- maar ook, provinciale wegen. Er is nog een aantal flinke knelpunten waaraan de provincie iets zal moeten doen.

De heer Van Kranenburg constateert dat de ChristenUnie en de gedeputeerde het op dit punt niet eens zullen worden.

Gedeputeerde Straat vervolgt dat het verkrijgen van alle accurate data in het kader van verkeersveiligheid lastig is. Op dit moment is sprake van een pilot waarbij de provincie op basis van gegevens van ziekenhuizen/ambulancemeldingen bekijkt waar zich verkeersveiligheidsvraagstukken voordoen. Vanuit het hele land wordt meegekeken naar deze pilot, omdat dit een interessante

manier is om informatie te vergaren en op basis daarvan te acteren op verkeersveiligheid. Voor de pilot zijn overigens middelen opgenomen in de Begroting.

Ten aanzien van de vraag over het aantal kilometer fietspad verwijst spreker naar het uitvoeringsprogramma Fiets.

Het aantal reizigers is een van de criteria, dat gecorreleerd is aan de kostendekkingsgraad. Bij meer reizigers neemt de kostendekkingsgraad toe. Het is derhalve wel degelijk een criterium, waarop wordt gestuurd. De kostendekkingsgraad geeft inzicht in hoe intensief een OV middel wordt gebruikt. Daarnaast wordt gestuurd op punctualiteit en bv. op genoeg bussen. Volgend jaar is in het kader van de U-OV concessie sprake van een vervangingsopgave. Er is € 5 mln. gereserveerd om dit emissieloos te krijgen. In die vervangingsvraag wordt meteen gekeken wat voor soort materieel er moet komen. Op dat soort momenten is er ruimte en flexibiliteit om hiernaar goed te kijken. Dat wil niet zeggen, dat alle probleem in een keer zijn opgelost.

Het blijft in de visie van spreker van belang om de kostendekkingsgraad in de gaten te houden. Er wordt op dit moment € 170 mln. uitgegeven aan OV. Dat betreft voor een groot deel exploitatie. Meer bussen laten rijden is erg kostbaar. Als daar een lage kostendekkingsgraad (weinig reizigers) tegenover staat, is dat duur geld dat ook aan andere zaken kan worden besteed. Die afweging moet met elkaar worden gemaakt.

Ten aanzien van eiland Schalkwijk is sprake van een pilot. Er wordt gezocht naar manieren om flexibeler en vraaggericht te rijden naar gebieden waar OV moeilijk goed te organiseren is met een vaste dienstregeling. Een nadeel is, dat een reiziger zich van te voren moet aanmelden. De hoop is, dat het flexibeler en vraaggerichter rijden tot meer reizigers leidt. Een zelfde soort pilot vindt plaats in Woerden in de avonddienstregeling.

De feitelijke baten in het OV wijzigen niet. Het betreft de verrekening van het zgn. BRU-hek. Dat wordt verrekend met de Algemene Middelen en opgenomen in het programma Bestuur en Middelen.

De voorzitter memoreert haar verzoek specifieke vragen op het gebied van Milieu en Recreatie schriftelijk in te dienen, zodat deze ter beantwoording kunnen worden doorgeleid naar gedeputeerde Pennarts. Spreekster rondt hierna de bespreking over de Programmabegroting af.

2. MOBILITEIT

2.1 Ingekomen brief inz. Luchtkwaliteit, geluidsoverlast langs de Zuilense Ring en rapp.

Gedeputeerde Straat deelt mede kennis te hebben genomen van de vragen die naar aanleiding van de brief zijn gesteld. In hun reguliere overleg hebben gedeputeerde Pennarts en hij besloten de Buren van de Zuilense Ring en de verantwoordelijk wethouder van Stichtse Vecht uit te nodigen voor een gesprek om met hen, voor besluitvorming in GS, van gedachten te wisselen over het resultaat van het onderzoek. Op basis van het resultaat van dit overleg zal besluitvorming in GS plaatsvinden waarna de Staten zullen worden geïnformeerd over het resultaat van het onderzoek en welke conclusies GS daaraan verbinden. In zijn visie is het procespunt hiermee opgelost.

De voorzitter memoreert dat dit onderwerp is geagendeerd op verzoek van de SP, SGP, GroenLinks en de PvdD.

Mevrouw Poppe gaat er vanuit dat de Buren van de Zuilense Ring pas na hun brief zijn uitgenodigd. De SP vindt dat te laat, omdat de Buren van de Zuilense Ring dan al het idee hebben dat zij op een zijspoor staan. Indien de provincie burgerparticipatie hoog in het vaandel heeft staan, dient dit in de toekomst beter te worden aangepakt. De vraag is wat de lessen zijn die hieruit worden geleerd.

Mevrouw De Groot zet uiteen dat 50PLUS heeft vernomen dat het rapport met het resultaat van de onderzoeken naar de leefbaarheid, luchtkwaliteit en geluidsoverlast langs de Zuilense Ring al gereed is. Geïnformeerd wordt waarom de Staten dit rapport nog niet hebben ontvangen.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks zich aansluit bij het betoog van de SP. Juist bij dit soort situaties is het van belang om tijdig en vooraf bewoners te betrekken.

De heer Van den Dikkenberg sluit zich aan bij de SP.

Mevrouw Lejeune deelt mede dat de PvdA zich eveneens aansluit bij de woorden van de SP. Zij voegt daaraan toe dat de reden achter de motie was de zorg voor de gezondheid van de bewoners als gevolg van geluid- en luchtkwaliteit.

Gedeputeerde Straat bevestigt dat de uitnodiging voor het overleg na binnenkomst van de brief heeft plaatsgevonden.

Op dit moment is nog sprake van een concept-rapport dat nog niet gereed is. Dat is de reden dat de Staten dit nog niet hebben ontvangen en GS daarover nog geen besluit hebben genomen. In hun laatste reguliere overleg hebben gedeputeerde Pennarts en hij het punt van het proces besproken en besloten op in overleg te treden met de bewoners over het concept-rapport voordat GS besluiten. De wijze van handelen is derhalve niet alleen op basis van de brief besloten.

Spreker stelt voor de Staten te informeren na besluitvorming in GS, zodat het standpunt van GS duidelijk is.

Mevrouw d'Hondt hecht er naar aanleiding van de beantwoording aan het punt van de burgerparticipatie op een iets hoger niveau te tillen. Zij constateert dat twee gedeputeerden de aanpak thans op ad hoc basis hebben besproken. Wat de PvdA betreft ontbreekt in deze een structurele aanpak hoe met burgers wordt omgegaan en hoe dit van te voren duidelijk richting de bewoners wordt gecommuniceerd. Dit soort ad hoc 'onderonsjes' dragen in de visie van de PvdA niet bij aan het vertrouwen van de inwoners in de provinciale politiek. De PvdA pleit in deze voor een duidelijk en sluitend kader waarop burgers kunnen vertrouwen.

Mevrouw Hoek merkt ten aanzien van het concept-rapport op dat de cijfers uit de onderzoeken duidelijk zijn. De vraag is wat er dan nog in het rapport zou kunnen wijzigen.

Gedeputeerde Straat geeft aan dat het wellicht goed is nog een keer in algemene zin van gedachten te wisselen over de wijze waarop vorm wordt gegeven aan burgerparticipatie.

Hij hecht er echter aan te benadrukken dat zeker in dit proces veel contact heeft plaatsgevonden met bewoners. Er heeft eveneens veel contact plaatsgevonden op bestuurlijk niveau. Er is een informatieavond georganiseerd; er zijn brieven gestuurd. Er is heel gestructureerd in alle stappen contact geweest en overleg gevoerd met de Buren van de Zuilense Ring.

Er is geen sprake van een ad hoc 'onderonsje'. De twee verantwoordelijk portefeuillehouders hebben in hun reguliere overleg besloten om voorafgaande aan de besluitvorming in GS nogmaals het gesprek met de bewoners aan te gaan.

Er ligt een concept-rapport. GS sturen uiteraard niet op de conclusies daarin. Hij is echter van mening, dat de consequenties van de resultaten duidelijk moeten zijn. De verantwoordelijk portefeuillehouders zullen mede naar aanleiding van het aangekondigde gesprek met de bewoners op basis van het rapport een voorstel formuleren ten behoeve van de besluitvorming in GS. GS besluiten uiteindelijk over welke maatregelen aan het rapport verbonden worden.

Naar aanleiding van een desbetreffende opmerking van mevrouw Lejeune geeft spreker aan van mening te zijn dat het College de bewonersgroep, conform de motie, proactief betreft en informeert door nog voorafgaande aan de besluitvorming in GS met hen over het rapport te spreken.

Desgevraagd door mevrouw De Groot antwoordt spreker, dat het gesprek op 29 oktober a.s. plaatsvindt.

Mevrouw Hoek memoreert de vraag van 50PLUS naar de stand van zaken met betrekking tot de trajectcontrole. In het voorjaar 2018 is daarover van het College een memo ontvangen. Naar

aanleiding van haar vraag heeft 50PLUS dit memo wederom toegezonden gekregen. 50PLUS wil echter de actuele stand van zaken weten en hoe dit in relatie wordt gebracht met de uitkomsten van het rapport. Het gaat er uiteindelijk om dat de kwaliteit van de leefomgeving verbetert.

Mevrouw Poppe memoreert dat het plan in 2012 is getoetst aan de Natuurbeschermingswet uit 1998; daaruit kwam de conclusie geen bezwaar. Vanaf 2017 is de nieuwe Wet Natuurbescherming van toepassing. Geïnformeerd wordt of het plan daaraan is getoetst.

Gedeputeerde Straat deelt mede het antwoord op de vraag van de SP schuldig te moeten blijven. Hij zegt toe dit te zullen nagaan en te zullen meenemen in de verdere besluitvorming.

De trajectcontrole maakt onderdeel uit van de besluitvorming en de afweging voor welke oplossing er wordt gekozen. Zoals gezegd willen de verantwoordelijk portefeuillehouders daarover eerst met de bewoners van gedachten wisselen.

De voorzitter rondt de bespreking over dit onderwerp af.

2.2. Stand van zaken (grote) projecten

Gedeputeerde Straat deelt het volgende mede.

Knooppunt Hoevelaken

De Minister van I&W heeft op 21 september jl. het ontwerp Tracébesluit A28/A1 project knooppunt Hoevelaken vastgesteld. Op 27 september jl. is het besluit bekend gemaakt. Vanaf 4 oktober t/m 14 november a.s. ligt het ontwerp Tracébesluit ter inzage. Rijkswaterstaat heeft hierover een informatiebrief aan de Staten gestuurd. Het Rijk heeft de stukken op 4 oktober jl. vrijgegeven. Op korte termijn informeert het College de Staten verder over de inhoud en de provinciale zienswijze.

Uithoflijn

Vorige week heeft een interessante bijeenkomst plaatsgevonden met Staten- en Raadsleden van Utrecht.

Eind vorige week heeft opnieuw overleg plaatsgevonden met de aannemer over de groefbreedte en andere opleverpunten. Er wordt samen intensief gewerkt aan het vinden van een duurzame oplossing dat het project ten goede komt en vooral de tijdige exploitatie borgt. Om dit zo zuiver mogelijk te doen is de contractuele discussie geparkeerd. Wie in welke mate verantwoordelijk is voor de technische issues en wat dat financieel betekent is uiteraard heel belangrijk. Op dit moment ligt de focus echter m.n. op het zo snel en goed mogelijk oplossen van de technische issues, opdat het proefbedrijf van de trams van start kan gaan en de aangegeven planning nog steeds wordt gehaald. De planning is op hoofdlijnen eind 2019, maar de stuurplanning voor de zomer 2019 doordat de deelexploitatie eruit is gehaald. Dat betekent dat er nog ruimte is in de planning. Spreker houdt de Staten op de hoogte.

De heer Van den Dikkenberg onderschrijft dat vorige week sprake was van een interessante bijeenkomst. In aansluiting op de opmerking van D66 bij de Najaarsrapportage merkt spreker op het lastig te vinden dat in het vierde kwartaal wordt gesproken over de tussenstand van het tweede kwartaal. Geïnformeerd wordt of de informatie niet sneller kan worden verstrekt.

In de rapportage stond dat de opleverpunten zouden zijn opgeleverd. Dat is niet gehaald. In de bijeenkomst vorige week is uitgebreid gesproken over de effecten daarvan op de planning. De vraag is of gehandhaafd wordt, dat de planning wordt gehaald.

In maart jl. bleek dat de Adviesraad Tram heel kritisch was over de ontvangstorganisatie. Op grond hiervan pleit de SGP ervoor de Adviesraad Tram uit te nodigen voor een informatief gesprek om te horen hoe de Adviesraad de organisatie nu waardeert en eventuele suggesties van de Adviesraad nog kunnen worden meegenomen zodat de Uithoflijn in 2019 echt klaar is om in exploitatie te gaan. Mevrouw d'Hondt stelt dat uitstel van de contractuele discussie een groot financieel risico met zich meebrengt. De vraag is of dit niet tot budgetoverschrijding zal leiden en of de provincie dit niet vooraf wil weten. Geïnformeerd wordt of dit wellicht weer in het potje onvoorzien onvoorzien zit.

De heer Van Essen informeert in aanvulling hierop tot wanneer de contractuele discussie geparkeerd wordt.

Gedeputeerde Straat zet uiteen dat van belang wordt geacht dat de oplossing voorop staat. Daar zit een financieel risico aan. Het kost geld en de discussie daarover moet nog met elkaar worden afgerond. Er is echter afgesproken de focus te leggen op het zo snel mogelijk oplossen van de technische issues, zodat het proefbedrijf op tijd kan starten en de huidige planning, zonder deel exploitatie, wordt gehaald. In een paralleltraject wordt er uiteraard al meegekeken wie wat moet betalen, maar dit mag het traject van de oplossing ten aanzien van de technische issues niet in de weg staan. Als het langer gaat duren, is er nog een reservepotje ad € 18 mln. De ingeschatte kosten van het aanpassen van de groefbreedte zijn lager dan bij verder uitstel. Het loont derhalve de moeite om dit snel op te lossen. Dit wordt ook door alle partijen onderkend.

De kwartaalrapportages zijn afgesproken naar aanleiding van het Uithofdebat. Oorspronkelijk werd een halfjaarlijkse rapportage verstrekt. Van het nadeel dat door de SGP naar voren wordt gebracht zal altijd sprake blijven, maar de kwartaalrapportage wordt altijd toegestuurd met een SB waarin de laatste actualiteiten staan. Nu dichterbij het eindpunt wordt aangekomen, zal de actualiteit de rapportage altijd overheersen. Spreker stelt voor vast te houden aan een kwartaalrapportage. Daarmee worden de staten structureel goed op de hoogte gehouden van de verschillende aspecten en de voortgang. Daarnaast zal altijd de actualiteit aan de Staten wordt verstrekt om het gesprek te kunnen voeren over zaken die dan relevant zijn. Volgens hem gebeurt dat de laatste maanden ook al los van de kwartaalrapportage.

Spreker steunt een eventueel besluit van de Staten om de Adviesraad Tram uit te nodigen en is bereid die infosessie te faciliteren.

Tot slot deelt spreker mede dat tijdens de bijeenkomst vorige week een aantal geheime informatie is opgevraagd. De Staten kan die informatie tegemoet zien in een geheime Statenbrief; deze informatie zal tegelijkertijd via een geheime blauwe brief aan de Raad worden verstrekt.

Staten van zaken chauffeur tekorten

Zowel Syntus als U-OV kampen met een personeelstekort. Dit geldt overigens ook voor andere vervoerders in het land. Het leidt tot rituitval en daarmee tot hinder voor de reizigers. Spreker heeft de vervoerders gemeld dat de provincie dit onacceptabel vindt en geëist om dit probleem op te lossen; daarbij is aangekondigd dat de provincie sancties kan opleggen als dit probleem zich blijft voordoen.

Beide vervoerders hebben de provincie inmiddels geïnformeerd over de maatregelen die zij treffen om het probleem op te lossen voor zowel de korte- als lange termijn.

Op korte termijn moet worden gedacht aan de inzet van kantoorpersoneel dat over een groot rijbewijs beschikt, de inzet van chauffeurs uit andere concessies waar geen tekort is en extra inhuur via partners bv. touringcar bedrijven. Beide vervoerders geven aan, dat de acute problemen hiermee uiterlijk eind oktober voorbij zijn en daarmee een einde komt aan de vervelende situatie voor de reizigers. De provincie ziet de laatste weken het probleem overigens al duidelijk afnemen bij beide vervoerders. Bij Syntus was op het hoogtepunt sprake van 450 uitgevallen ritten per week; dat zijn er op dit moment een kleine 200. Bij U-OV is het van ruim 200 naar slechts enkele ritten per week gegaan.

Op langere termijn zetten beide vervoerders vooral extra in op het werven van personeel o.m. door wervingsdagen, opleidingstrajecten en het in dienst nemen van personeel van uitzendbureaus. Bij Syntus heeft dat al resultaat opgeleverd.

Tegelijkertijd geven beide vervoerders aan, dat het door de aanhoudende krapte op de arbeidsmarkt niet eenvoudig is op grond waarvan niet kan worden uitgesloten dat zich op een later moment toch weer problemen gaan voordoen. De provincie zal dit goed in de gaten houden via monitoring.

Mevrouw De Groot acht de uitval van een kleine 200 ritten per week bij Syntus nog steeds ernstig. 50PLUS pleit ervoor dat de provincie in deze de vinger goed aan de pols blijft houden.

Gedeputeerde Straat onderschrijft dat uitval van iedere rit er een teveel is. Hij heeft alleen willen aangeven, dat het de goede kant opgaat. Het probleem is nog steeds aanwezig maar zal naar verwachting van de vervoerders eind oktober zijn opgelost.

Desgevraagd door de heer Van Essen antwoordt spreker dat op dit moment geen gebruik wordt gemaakt van de mogelijkheid om aan de vervoerders boetes op te leggen, omdat sprake is van goed overleg met de vervoerders om het probleem op te lossen. Het is wel zo, dat uitgevallen ritten op basis van de contractuele afspraak niet worden vergoed.

Mevrouw Poppe informeert wat er gebeurt met het geld dat vrijvalt van de ritten die nu niet betaald behoeven te worden. De vraag is of dat kan worden ingezet voor de werving van chauffeurs.

Gedeputeerde Straat antwoordt, dat het personeelsbeleid aan de vervoerders zelf is. Het geld dat overblijft, komt in de eerdergenoemde reserve. Daaruit kunnen andere zaken worden betaald. Er treedt een soort egalisatie op.

Mevrouw Poppe heeft moeite met het antwoord ten aanzien van het personeel, omdat de provincie wel verantwoordelijk is voor goed OV.

Gedeputeerde Straat antwoordt, dat een en ander contractueel is vastgelegd.

SUNIJ lijn

De afgelopen week is duidelijk geworden dat de werking van het veiligheidssysteem van Bombardier op de SUNIJ lijn een toenemend aantal storingen vertoont. Een aantal van deze storingen is door interventies en reparaties opgelost, maar de controlekamer heeft nog steeds last van 'fake noodmeldingen' (ca 100 per etmaal). Die noodmeldingen gaan over niet in de eindstand liggende wissels, waarmee er een ontsporingsrisico zou zijn. Feitelijk is die storing er niet en kunnen de fake meldingen worden weg geklikt. Het risico hierbij is echter, dat hierdoor een echte storing niet wordt gezien. Dat probleem is onderkend. De veiligheid van het systeem en daarmee van de reizigers kan/mag niet in het geding zijn. De verkeersleiding is hier alert op. Om een menselijke fout te voorkomen, is besloten op zicht te gaan rijden. Dit houdt in dat de bestuurders niet op de ondersteunende systemen mogen vertrouwen. Hiervoor moeten ze de verkeerssituatie goed kunnen inschatten op grond waarvan er een lagere snelheid zal worden gereden. Op dit moment wordt onderzocht wat de beste snelheid is. Er is nu verlaagd van 70 naar 40 km/u. Op sommige plekken wordt dit mogelijk 15 km/u. Onderzocht wordt of op andere baanvakken de snelheid wat kan worden verhoogd om de vertraging van de trams op de totale rit te beperken. Het veiligheidssysteem zal in de loop van deze week worden uitgezet.

Gelet op de ernst heeft spreker gemeend de Staten direct over deze ontwikkeling te moeten informeren. Dit punt is eveneens direct geëscaleerd bij de leverancier. Die komt volgende week met een delegatie uit Italië om het probleem samen met de beheerder structureel op te lossen.

Spreker zal de Staten zo snel mogelijk uitgebreider over de geconstateerde problemen en de noodzakelijke oplossingen informeren. Voor nu is het van belang te weten, dat de veiligheid van de reizigers geborgd is en dat de tram, zij het langzamer, gewoon in exploitatie blijft.

De heer Van Reenen memoreert vorige week tijdens de presentatie te hebben gehoord, dat Bombardier niet in staat is een goed veiligheidssysteem te leveren voor de Uithoflijn en dat er een back up systeem wordt gekocht dat zijn veiligheid heeft bewezen op de SUNEIJ lijn. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw Poppe merkt in aansluiting op de opmerking van de VVD op, dat het leveren van de software van Bobardier voor de overweg op de Koningsweg al lange tijd op zich laat wachten. Nu blijkt dat de systemen niet goed werken. De vraag is of het geen tijd wordt om het systeem af te blazen.

De heer Hoefnagels wijst erop dat er slechts drie leveranciers in de wereld zijn, die allen met enige regelmaat slechte systemen leveren. D66 informeert of het klopt, dat het veiligheidsrisico slechts op een beperkt deel van het traject speelt.

Mevrouw De Groot deelt mee dat het 50PLUS verheugt dat het College de veiligheid van reizigers op de eerste plaats zet. Verzocht wordt richting de reizigers goed te communiceren als de gewijzigde rijnsnelheid gevolgen heeft voor het dienstrooster.

Gedeputeerde Straat licht toe dat wat door Bombardier is geleverd over de wissels gaat en niet over de overwegen. Het back up systeem, dat overigens op een overweg op de SUNIJ lijn is uitgetest, is het systeem dat ook voor de Koningsweg wordt aangeschaft. Daarop is goedkeuring gekomen van het ILT. De overwegdiscussie op de SUNIJ lijn is een andere dan op de Uithoflijn. Het gaat echter wel om dezelfde leverancier, hetgeen het College enige zorgen baart. Er vindt echter intensief overleg plaats met Bombardier om dit probleem op te lossen.

Spreker bevestigt dat er maar een beperkt aantal leveranciers in de wereld is; daarbij komt dat er sprake is van een contract met Bombardier. Het is niet zo dat de provincie de leverancier zomaar vervangen heeft. Als dat wordt voorgestaan, zal dat zorgvuldig moeten worden bekeken. Dat kost tijd, waarbij aan jaren moet worden gedacht. Het is derhalve van belang dat ervoor wordt gezorgd dat dit probleem goed wordt opgelost.

Er zal m.n. langzamer worden gereden op de plekken waar dat nodig is; waar op een tussenstuk op hetzelfde traject harder kan worden gereden, kan mogelijk wat tijd worden ingelopen. Dat is optimalisatie, dat spreker bij de uitvoering wil laten. Het streven is de overlast voor de reiziger zoveel mogelijk te beperken. Een en ander wordt goed gecommuniceerd richting chauffeurs en reizigers.

Infobijeenkomst Q-team Maarsbergen

De heer De Droog memoreert dat hedenmorgen een gesprek heeft plaatsgevonden met het Q-team Maarsbergen. Naar aanleiding daarvan stelt spreker namens de vijf aanwezige fracties hedenmorgen de volgende vragen.

Er is met verbazing geconstateerd, dat de opdracht aan het Q-team feitelijk smaller is dan de Staten oorspronkelijk in gedachten hadden. Geïnformeerd wordt hoe dat tussentijds aan de Staten is gecommuniceerd.

Uitgelegd is dat dit de eerste fase betreft, waarin met name is gekeken naar de benzinstations en de rotonde. Eventuele meerdere kwaliteitsopties zouden in een tweede fase kunnen worden meegenomen. Voor het Q-team was echter onduidelijk of over de tweede fase al een besluit is genomen. Geïnformeerd wordt of daarover duidelijkheid is, omdat dit meer aansluit bij het beeld dat de Staten hadden bij wat het Q-team zou gaan doen.

Het is duidelijk dat er een soort van propositie op komst is rondom de benzinstations/rotonde. Verzocht wordt te schetsen hoe de besluitvorming hierop zal plaatsvinden in de komende tijd. Gedeputeerde Straat bevestigt dat de eerste fase over de benzinstations en de rotonde gaat. Daarover heeft het Q-team een advies uitgebracht. Het advies wordt binnenkort besproken in de Stuurgroep, waarna het ter besluitvorming aan de Staten zal worden voorgelegd (december). Spreker memoreert al te hebben aangekondigd dat er sprake is van een kostenoverschrijding waarover hij eveneens met de Staten van gedachten moet wisselen. Dat staat echter los van de benzinstations.

In de tweede fase krijgt het Q-team de opdracht om kwaliteit in de inpassing te organiseren. Daarvoor hebben de Staten ook budget vastgesteld.

Desgevraagd door de heer De Droog bevestigt spreker dat het daarbij gaat om de bredere kwaliteitsslag van het hele project; een integrale benadering van de inpassing. Pas als bekend is hoe de weg precies loopt, kan worden bekeken welke kwaliteitsslagen nog kunnen worden gemaakt. Mevrouw Ens memoreert, dat hedenmorgen werd aangegeven dat de stedenbouwkundige inpassing aan de gemeente is. Geïnformeerd wordt of het een idee is om de tweede fase van het Q-team dichterbij de gemeente vorm te geven zodat het één verhaal wordt.

Gedeputeerde Straat zegt toe deze suggestie te zullen meenemen naar het overleg volgende week met de verantwoordelijk wethouder.

Mevrouw Ens is hedenmorgen enigszins geschrokken van het voorstel van het Q-team om al dan niet twee keer dezelfde rotonde aan te leggen. Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat het de PvdA tot hedenmorgen niet duidelijk was dat de besluitvorming in twee fasen zou worden opgeknipt. Tot nu toe werd verondersteld dat in december aan de Staten een compleet voorstel zou worden voorgelegd. Op grond van de inhoud van de aangenomen motie Hart voor Maarsbergen heeft de PvdA moeite met de knip.

De heer Van den Dikkenberg spreekt zijn verbazing uit over het feit dat he Q-team maar een deel van de inwoners als adviseur heeft geraadpleegd. Dit is in tegenstelling met hetgeen het College in haar eigen memo ter zake hiervan heeft geschetst (adviseurs van Engweg, Tuindorppweg, Woudenbergseweg). Verzocht wordt om een nadere toelichting.

Gedeputeerde Straat merkt op de variant van twee keer dezelfde rotonde te kennen. Daaraan wordt thans verkeerskundig gerekend. Het heeft vooral te maken met de vraag of de rotonde in een keer definitief kan worden aangelegd of dat een tweeslag nodig is. Het streven is de rotonde in een keer goed aan te leggen.

Het is niet de bedoeling dat er twee keer besluitvorming plaatsvindt. In december gaat het over de hoofdlijn van de oplossing ten aanzien van de rotonde en een taakstellend budget (€ 2,8 mln. waartoe de Staten zelf opdracht hebben gegeven) voor de inpassing.

Los van de onderdoorgang zal eveneens van gedachten moeten worden gewisseld over het al dan niet verplaatsen van de benzinstations. Daarover moet ook een besluit worden genomen. Spreker wil dit nog afstemmen met de gemeente, waarna de Staten dit allemaal in een keer krijgen voorgelegd.

In het Q-team zitten geen bewoners. Alle bewoners hebben echter wel in de afgelopen tijd hun wensen en vragen kunnen indienen. Die zijn allemaal behandeld en in september ook teruggekoppeld.

Mevrouw d'Hondt memoreert dat de discussie zich anderhalf jaar geleden niet zozeer toespitste op de benzinstations; daarover was Statenbreed wel overeenstemming. Het ging vooral om hoe zou worden omgegaan met de wensen van de inwoners van de Engweg (o.a. geluidswal, inrichting daarvan). De toenmalige gedeputeerde heeft toegezegd, dat het Q-team daarover advies zou uitbrengen. Hedenmorgen is vernomen dat dit nog helemaal niet aan bod is gekomen. De Staten hebben destijds aangegeven dat zij, indien hiervoor extra budget nodig was, bereid waren hiernaar te kijken. Dat zit nu echter helemaal niet in de besluitvorming. Op grond hiervan is de PvdA het niet eens met de zienswijze van het College ten aanzien van de voortzetting van dit traject.

De heer Van den Dikkenberg memoreert dat de inwoners van de genoemde straten adviseur van het Q-team zouden zijn. Het Q-team, met medewerkers van RIVM en TNO, is er in de visie van de SGP op ingericht om maatregelen te bedenken die een verzachtende werking hebben op de omgeving. Nu is het alleen een ruimtelijke ingreep. De SGP hoopt dat het College in december het totaalpakket kan voorleggen op basis van het advies van het Q-team, zodat duidelijk is welk totaalbesluit de Staten nemen en welke consequenties dat heeft voor de omgeving. Dat is een van de belangrijkste factoren waarop deze scopewijziging moet worden getoetst.

De heer Van Essen informeert of voor besluitvorming in de Staten in december met de gemeente afstemming heeft plaatsgevonden over de kostenverdeling.

Gedeputeerde Straat benadrukt nogmaals dat het Q-team in deze fase een advies heeft uitgebracht over de benzinstations en de rotonde. Daarover zijn de Staten hedenmorgen geïnformeerd. Over de nadere verfijning van de inpassing brengt het Q-team in de volgende fase advies uit. Daarvoor is de provincie bij alle bewoners op de genoemde straten langsgegaan. Al hun wensen/suggesties o.a. ten aanzien van de geluidswal, overkapping worden door het Q-team meegenomen en afgewogen. Dat advies ligt niet in december ter besluitvorming voor; aan de Staten zal worden gevraagd daarvoor het taakstellend budget ad € 2,8 mln. vast te stellen.

Over de kostenverdeling provincie – gemeente wordt binnenkort gesproken in de Stuurgroep. In december is daarover duidelijkheid, evenals over het al dan niet uitplaatsen van de benzinstations. Het standpunt van de Staten en de Raad ter zake is bekend, maar het kost geld en het is niet goedkoop. Daarover zal moeten worden gesproken.

De bewoners zijn geen adviseur van het Q-team geweest. De bewoners hebben hun punt kunnen maken. Het Q-team heeft dat in het kader van het advies in de eerste fase gewogen en zal dat eveneens wegen in het kader van het advies ter zake van de tweede fase.

De voorzitter rondt de bespreking af met de conclusie, dat dit onderwerp in de volgende vergadering terugkomt.

2.3 SV Viaduct Bolgerijsekade over de A27 onttrekken aan de openbaarheid

Mevrouw Brinksmā deelt mede dat GroenLinks zich kan vinden in het Statenvoorstel. Wel wordt ervoor gepleit als aandachtspunt richting de gemeente mee te geven te letten op de fietsveiligheid in de spits omdat het alternatieve traject voor fietsers en voetgangers, de Autenasekade, veel sluipverkeer kent.

Mevrouw Lejeune merkt op dat uit het verkeersrapport blijkt dat het gebruik van de voetgangersbrug niet 10 voetgangers en 11 (brom)fietsers betreft, zoals in het Statenvoorstel staat, maar 14 voetgangers en 21 (brom)fietsers per dag. In het weekend liggen die cijfers hoger. Het aantal (brom)fietsers is op zondag zelfs 75. Dat aantal is nog niet heel groot, maar geeft toch wel een ander beeld.

Aangegeven wordt dat door Rijkswaterstaat afstemming heeft plaatsgevonden met de grootste belanghebbenden. De alternatieve route is 1200 m om, hetgeen voor m.n. voetgangers fors is. Het feit, dat er niet zoveel gebruikers zijn, wil niet zeggen dat de impact van het verdwijnen van de brug niet groot is. Geïnformeerd wordt of ook met de gebruikers is gesproken.

In het voorstel staat voorts, dat de brug niet meer veilig is. Dat wil niemand, maar de PvdA begrijpt dat het door deze maatregel mogelijk wordt dat de brug gaat verdwijnen.

Gedeputeerde Straat bevestigt dat de brug na dit besluit verdwijnt. Er is slechts één andere optie nl. dat de brug wordt opgeknapt. De vraag is of de Staten in een discussie met RWS terecht wil komen over een dure renovatie van de brug, die niet alleen onveilig maar ook onpraktisch is. Het is een voetgangersbrug waarover tevens de fiets aan de hand (via een gootje) kan worden meegenomen. Spreker had het verschil in getallen niet geanalyseerd, maar nog gaat het dan om relatief weinig mensen. Er is niet met individuele gebruikers overlegd, omdat die niet bekend zijn.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat dit voor wat betreft de ChristenUnie een sterstuk mag zijn. De ChristenUnie hecht er wel aan hierbij op te merken dat niet met vreugde afscheid wordt genomen van deze verbinding. Het is echter zoals het is.

De voorzitter gaat er vanuit dat dit voor alle fracties geldt. Zij sluit de discussie over dit onderwerp af met de conclusie, dat de commissie ermee instemt het voorliggende voorstel als sterstuk door te geleiden naar de PS-vergadering.

2.4 SV Bijdrage provincie vernieuwing OV-knooppunt 'Nieuwegein City'

De voorzitter deelt mede dat zich hiervoor een inspreker heeft aangemeld, die zij als eerste het woord geeft.

Mevrouw Derriks, namens Ieders Belang, memoreert ooit als Statenlid van voormalig gedeputeerde Kok te hebben geleerd dat een OV-halte functioneel en doelmatig moet zijn. Belangrijke eisen daarbij zijn dat de halte schoon en veilig is. Of een tramhalte een passende entree in een grootse visie van een kleine tot middelgrote stad moet zijn, waagt spreekster te betwijfelen.

Op grond van het feit dat het voorliggende plan erg kostbaar wordt gevonden, legt Ieders Belang een alternatief voorstel voor gebaseerd op de gegevens van de provincie in bijlage 14.

Spreekster licht het alternatieve voorstel van Ieders Belang vervolgens kort toe. Dit voorstel is ter vergadering uitgereikt en tevens als bijlage bij dit verslag gevoegd. Korthedshalve zij verwezen naar de inhoud.

De voorzitter stelt de commissie in de gelegenheid vragen te stellen aan de inspreker.

Mevrouw Poppe informeert of het klopt, dat de raadsleden deze stukken nog niet hebben.

Mevrouw Derriks antwoordt van de wethouder te hebben begrepen, dat de raadsleden deze stukken sinds 28 september jl. had kunnen vinden op IBabs; de meeste hadden de stukken halverwege vorige week echter niet i.c. nog niet ingezien.

De heer Van Reenen begrijpt dat dit onderwerp nog in de gemeenteraad van Nieuwegein aan de orde komt en Ieders Belang haar voorstel dan eveneens inbrengt.

Het moet goedkoper, maar Ieders Belang handhaaft wel de overkapping van het busstation waaraan de provincie € 1 mln. moet bijdragen. Verzocht wordt om een nadere toelichting ten aanzien van nut en noodzaak hiervan.

Mevrouw Derriks antwoordt, dat uit de foto's blijkt dat het opknappen van het busstation noodzakelijk is.

De kosten voor het opknappen van het busstation zijn Ieders Belang niet bekend. Zij heeft uit de gegevens van de provincie overgenomen, dat de kosten van de overkapping kunnen worden gedekt uit de Bijdrage Knooppunten Mobiliteitsprogramma. De gemeente is echter beheerder en eigenaar van het busstation. Spreekster zou zich derhalve kunnen voorstellen dat de provincie stelt dat de gemeente verantwoordelijke is voor het opknappen van het busstation en op grond daarvan niet bijdraagt aan het opknappen daarvan, waarmee het plan voor de provincie € 1 mln. lager zou uitkomen.

Nadat zij heeft vastgesteld dat er geen vragen meer zijn bedankt de voorzitter mevrouw Derriks voor haar komst en inbreng. Zij stelt het voorliggende voorstel vervolgens inhoudelijk aan de orde.

Het CDA en 50PLUS geven aan in te stemmen met het voorliggende voorstel.

Mevrouw d'Hondt spreekt waardering uit voor het voorliggende plan. Het draagt bij aan de bereikbaarheid van het centrum van Nieuwegein. Tevens acht de PvdA van belang dat de openbare ruimte met het plan aanzienlijk verbetert.

De PvdA is overigens van mening dat het een goede invulling is van de U Ned visie waarbij meerdere knooppunten om Utrecht heen worden gebouwd. Daarmee wordt Utrecht Centraal ontlast, hetgeen hard nodig is gezien de toenemende mobiliteit in de provincie Utrecht. Dit knooppunt verbetert niet alleen de bereikbaarheid van Nieuwegein maar van de gehele provincie.

De PvdA hoopt wel dat het College heeft geleerd van de perikelen rondom de Uithoflijn en de vervanging van de SUNIJ-lijn en dat de risico's (bv. stijgen van de bouwkosten, werken in de weekend- en de avonduren, de verdeling van de risico's tussen provincie en gemeente) nu wel goed zijn ingeschat en afgedekt. Als daarin achteraf nog fouten gemaakt blijken te zijn en deze buiten de risicoreservering vallen, zal de PvdA niet mals zijn in haar oordeel over de eventuele extra kosten. Vorige maand is besloten tot een potje onvoorzien onvoorzien. De PvdA leest in dit voorstel, dat daaruit een greep mag worden gedaan indien zich onverhoopt zaken voordoen. Hoe de PvdA over dit potje denkt is genoegzaam bekend.

Tot slot geeft spreekster mee, dat de PvdA positief staat tegenover het voorliggende voorstel.

Mevrouw Poppe deelt mede, dat de SP voornemens was voor te stellen de besluitvorming op te schorten totdat de gemeenteraad in Nieuwegein haar werk heeft kunnen doen. Op grond van de reactie van voorgaande sprekers, lijkt dit de SP echter niet haalbaar.

Inhoudelijk valt op basis van het plaatje op, dat een heel groot plein is voorzien. De helft van de huidige winkeltjes zijn verdwenen. De SP kan in het plan niet terugvinden wat er met die ondernemers is gebeurd. Het bevreemdt de SP dat deze ondernemers, die daar hun winkelnering hebben, moeten wijken voor een plein met bankjes waarop de reiziger niet wil zitten; die wil immers overstappen en zo snel mogelijk van A naar B. De SP is ervan overtuigd, dat met wat minder ruimte ook een mooi knooppunt kan worden gerealiseerd en stelt voor daarbij het alternatieve voorstel van Ieders Belang als uitgangspunt te hanteren.

Spreekster heeft van de SP raadsleden in Nieuwegein begrepen, dat er aan de raad meerdere voorstellen zouden worden voorgelegd waarover richting provincie een advies zou worden uitgebracht. Nu is er echter slechts een voorstel, dat de SP aan grootheidswaanzin vindt grenzen. De SP heeft het gevoel, dat de raad van Nieuwegein alleen nog maar kan tekenen bij het kruisje. De SP vraagt zich af waarom het plan nu al wordt besproken, terwijl behandeling in de raad in Nieuwegein nog moet plaatsvinden.

Mevrouw d'Hondt informeert of de SP zich wel kan vinden in het voorliggende voorstel als de raad in Nieuwegein zich daarover positief uitsprekt.

Mevrouw Poppe antwoordt, dat dit afhangt van hoe breed het voorstel in de raad in Nieuwegein wordt gedragen.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie positief tegenover het voorliggende voorstel staat.

Spreker vraagt aandacht voor blz. 6 waarin nog staat dat halte Merwesteijn zal worden opgedoekt; dat is niet meer de realiteit.

De heer Van Reenen merkt op dat een aantal vragen al zijn gesteld. De VVD steunt het voorliggende voorstel.

Geïnformeerd wordt waarom door de provincie moet worden meebetaald aan de overkapping van het busstation.

De VVD sluit zich aan bij de opmerking van de PvdA over de eventuele kostenoverschrijding en de verdeling daarvan tussen provincie en gemeente.

Het wordt een hoogwaardig OV knooppunt, waarbij alles (parkeren, OV, bus, tram) bij elkaar komt. De gratis fietsstalling van Nieuwegein bevindt zich echter onder het Stadhuis helemaal aan de andere kant van het winkelcentrum City Plaza. Dat bevreemdt de VVD. Geïnformeerd wordt of daarvoor nog een oplossing is te vinden.

De heer Van den Dikkenberg sluit zich aan bij de vraag over de beheersbaarheid van de risico's mede gelet op de zin, dat de provincie verantwoordelijk is voor de risico's inclusief vertragsrisico's. Met de Uithoflijn in gedachte wordt verzocht om een nadere precisering hoe dat kan worden afgedekt. Achter het plein zit een visiedocument met o.a. duurzaamheid en klimaatadaptatie; gezondheid hoort daar ook bij. De SGP vraagt zich af wie er straks bij een hoge temperatuur op het bankje wil zitten, omdat het kaal is en steen.

Als de provincie meebetaalt, pleit de SGP ervoor de kans en de randvoorwaarden te grijpen om een plein voor de toekomst te realiseren bv. door de overkapping vol te leggen met zonnepanelen.

De heer Ijssennagger deelt mede dat de inbreng van de inspreker de PVV niet van gedachten heeft doen veranderen. De PVV steunt het voorliggende voorstel.

D66 en GroenLinks sluiten zich aan bij het betoog van de SGP.

Gedeputeerde Straat merkt op dat sprake is van een belangrijk project op grond waarvan de steun vanuit de commissie hem verheugt.

Spreker heeft op blz. 6 halte Merwesteijn niet kunnen vinden; hiernaar zal nogmaals worden gekeken. Duidelijk is dat de Staten al een besluit hebben genomen om de halte Merwesteijn te handhaven.

Spreker is persoonlijk van mening dat sprake is van een mooi plan, omdat met de gewijzigde tramhalte en een goede overtap naar een nieuwbusstation die voorbereid is op langere bussen een belangrijke kwaliteitsimpuls wordt bereikt in het OV netwerk van de provincie.

In het kader van de ontwikkeling is sprake van een samenwerking met de gemeente; de gemeente draagt zorg voor de verdere vormgeving van de gebiedsontwikkeling. Getracht is de verantwoordelijkheid voor wie waarover gaat duidelijk te benoemen; dat geldt ook voor de risico's.

De risico's ten aanzien van de tram zijn voor de provincie; risico's rondom vastgoed, verdere ontwikkeling van het gebied zijn voor de gemeente.

Een van de redenen waarom dit project nu moet worden uitgevoerd is, dat de provincie dit in 2020 in een keer wil meenemen in het VRT project. Als dat niet lukt, kan de nieuwe tram er niet stoppen en is er een tijdelijke halte nodig die voor kosten van de provincie komt. Overigens zijn de risico's daarvan in het VRT opgenomen. Daarom zit in het voorliggende voorstel geen extra post onvoorzien onvoorzien.

Spreker memoreert nogmaals dat dit soort grote infraprojecten heel ingewikkeld zijn en daardoor soms onvoorspelbaar. Dit project is wellicht nog redelijk te overzien, omdat bestaande infrastructuur wordt opgeknapt. In het geval van U Ned zal niet vanaf het begin exact kunnen worden voorspeld wat de kosten en risico's zijn. Voorgestaan wordt reëel te begroten. Het doel van een post onvoorzien onvoorzien is om te voorkomen dat GS terug moeten naar de Staten.

Met betrekking tot Nieuwegein gaat spreker er vanuit dat een en ander nu goed is ingeschat en wordt afgedekt in het kader van de VRT operatie.

Mevrouw d'Hondt hecht eraan op te merken niet te bestrijden dat infrastructurele projecten complex zijn. In de visie van de PvdA waren de meerkosten van de SUNIJ-lijn echter wel te voorzien geweest, omdat deze voor een deel voortkwamen uit slecht begroten bv. de weekend- en avonduren en het niet uit elkaar trekken van de projectonderdelen. Stijgende bouwkosten als gevolg van een aantrekkende economie waren wellicht niet te overzien, maar kunnen wel leiden tot een grote stijging van het totale budget. Op grond daarvan stelt de PvdA, dat de Staten in de gelegenheid hadden moeten worden gesteld om een eventuele andere afweging te maken omdat het misschien te duur wordt. De PvdA is van mening, dat een post onvoorzien onvoorzien de Staten die mogelijkheid ontnemt en daarom is zij tegen die post.

Gedeputeerde Straat vervolgt dat het busstation van de gemeente is. Er is echter een gezamenlijke ambitie geformuleerd om in dat gebied een kwaliteitsimpuls te maken. Daarmee wordt het, eerst voorziene sobere en doelmatige, dak duurder. De provincie heeft aangegeven bereid te zijn aan de Staten voor te leggen daarvan de helft te betalen.

Een van de problemen in het gebied is, dat er nu geen fietsroute langsloopt. Dat wordt straks opgelost met een fietspad. Aan die kant van het centrum komt eveneens een fietsenstalling.

Als er een gemeente is die ambities heeft geformuleerd op het gebied van duurzaamheid, ook in dit gebied, dan is het wel Nieuwegein. Daarop wordt sterk ingezet, hetgeen ook terug te lezen is in het bij de stukken gevoegde Koersdocument. Dit staat minder hard in het stuk van de provincie, omdat daarin de focus ligt op hetgeen de provincie moet doen aan de infrakant.

De provincie verlegt de tramhalte naar de plek van de schouwburg. Daartoe is de afspraak dat de gemeente de grond bouwrijp oplevert. Er komt een fietspad, waarmee er gewoon weer sprake is van een aansluiting op het winkelcentrum. Het is aan de gemeente hoe zij een en ander verder in samenspraak met ondernemers vormgeeft.

De heer Van den Dikkenberg merkt ten aanzien van het dak op dat 'wie betaalt die bepaalt'. Volgens de SGP betaalt de provincie fors mee aan het dak. Het mag in de visie van de SGP niet zo zijn, dat er straks een dak komt waarop vanwege de constructie geen zonnepanelen kunnen worden gelegd. De SGP hecht aan iets meer ambitie om een toekomstbestendig te bewerkstelligen.

Gedeputeerde Straat zegt toe dit te zullen inbrengen in het overleg met de gemeente Nieuwegein.

De heer Hoefnagels memoreert dat de thans naar voren gebrachte verdeling ten aanzien van de risico's eveneens waren afgesproken in het kader van de Uithoflijn. Daar was het punt dat door vertraging met betrekking tot het vastgoed, verantwoordelijkheid gemeente, de aanleg van de tram vertraging opliep met meerkosten voor de provincie tot gevolg.

Geïnformeerd wordt of het risico van een vertraging in het bouwrijp maken van de grond bij de provincie ligt of bij de gemeente.

Gedeputeerde Straat antwoordt, dat dit risico bij de provincie ligt. Dat risico ad € 1,5 mln. gaat niet over het bouwrijp maken van de grond, maar over een eventuele vertraging in de aanleg van de

tramhalte. Om te voorkomen dat hierover straks onduidelijkheid is, is ernaar gestreefd om hierover een zo helder mogelijke afspraak te maken. De risico's verbonden aan infrastructuur komen voor rekening van de provincie. Als de provincie, vanwege vertraging in het bouwrijp opleveren van de grond, een tijdelijke tramhalte moet aanleggen zijn de kosten voor rekening van de provincie. De heer Hoefnagels informeert wat er in het hypothetische geval gebeurt als de gemeente Nieuwegein in november geen besluit neemt. De vraag is of het risico van de aanleg van een tijdelijke tramhalte dan ook nog bij de provincie ligt.

Gedeputeerde Straat bevestigt dat het een risico van de provincie blijft. In dat geval zal de provincie een alternatief moeten bedenken. Ook als het voorliggende plan er niet was geweest, zou een tijdelijke tramhalte nodig zijn omdat het op de plek van de huidige halte niet lukt.

Er zal het komende jaar voor de provincie een go – no go moment komen of de planning al dan niet zal worden gehaald. Afsproken is dat de gemeente direct onderkend als een bepaalde ontwikkeling in het gebied lastig blijkt te zijn, zodat hiermee op tijd aan de slag kan worden gegaan.

De heer Van Reenen begrijpt dat de besluitvorming in Nieuwegein voor besluitvorming in de Staten plaatsvindt. Geïnformeerd wordt of dit voorstel wordt teruggenomen en de Staten een nieuw voorstel tegemoet kunnen zien als de gemeente Nieuwegein anders besluit.

Aangegeven is dat de provincie de helft meebetaalt aan het dak van het busstation. De VVD leest de kosten voor het dak echter niet terug in het voorliggende voorstel.

Gedeputeerde Straat antwoordt, dat de kosten van het dak zijn begroot op € 2 mln.; voorgesteld wordt dat de provincie daarvan de helft betaalt.

Besluitvorming in de gemeente Nieuwegein vindt plaats op 1 november a.s.. Als de gemeenteraad een totaal ander besluit neemt, zal op 5 november in de Staten van gedachten moeten worden gewisseld over wat de provincie gaat doen. Er is echter door beide Colleges intensief aan dit z.i. mooie plan gewerkt. Spreker hoopt dat dit in de gemeenteraad net zoveel positieve reacties zal opleveren als in deze commissie en er een prachtig OV knooppunt kan worden gerealiseerd.

De voorzitter rondt de discussie over dit ontwerp af met de conclusie, dat de commissie ermee instemt het voorliggende voorstel naar de PS-vergadering door te geleiden met de titel klein debat.

2.5 SV wijziging art. 64 RvO en Notitie Informatieprotocol Uithoflijn en verslag 26 juni jl.

De voorzitter memoreert dat er ten behoeve van de verbetering van de Informatievestiging aan Raad en Staten en het onderlinge overleg een informatieprotocol is opgesteld. Voorts is er een Statenvoorstel gemaakt om het RvO van de provincie zodanig aan te passen dat, op uitnodiging van de Staten, in de commissie ook derden kunnen meepraten.

De heer Van Essen zet uiteen dat GroenLinks de gezamenlijke informatiesessies met Raad en Staten van de laatste tijd ervaart als grote winst. GroenLinks is er voorstander van deze werkwijze voort te zetten. De rolverdeling moet echter helder blijven. De Staten gaan over de provincie en controleren GS; de Raad gaat over de gemeente en controleert het College van B&W. GroenLinks vreest dat die rolverdeling teveel vervaagt als aan beraadslagingen in elkaars commissie wordt deelgenomen. Spreker heeft van zijn collega Raadsleden begrepen, dat het RvO van de Raad van Utrecht de ruimte biedt om bij geheime commissievergaderingen derden als toehoorder toe te laten. Dat lijkt GroenLinks een goede vorm. Geïnformeerd wordt of dit andersom ook al mogelijk is en zo niet, dan kan GroenLinks zich voorstellen dat dit in het provinciale RvO mogelijk wordt gemaakt. In de visie van GroenLinks zou daarmee worden bereikt wat nodig is nl. dat partijen op hetzelfde moment dezelfde informatie krijgen.

De heer Ijsennagger deelt mede dat de PVV zich in grote lijnen aansluit bij het betoog van GroenLinks. De PVV is nogal kritisch ten aanzien van de rol van zowel de Raad als het College van B&W van Utrecht. De PVV hecht eraan eventuele kritiek daarop in de eigen Commissie te kunnen

ventileren. In een gezamenlijke vergadering met deelname aan elkaars beraadslagingen is de ruimte daarvoor feitelijk niet aanwezig.

De heer Van den Dikkenberg deelt mede, dat de SGP zich aansluit bij het betoog van GroenLinks.

De heer Van Reenen sluit zich aan bij de opmerking van GroenLinks over de winst van de gezamenlijke informatiesessies. Voor de VVD wordt met deze werkwijze aan de wens voldaan op grond waarvan de meerwaarde van deelname aan beraadslagingen in elkaars commissievergaderingen niet geheel duidelijk is.

Overigens lijkt het er thans op dat een en ander wordt bedacht voor iets gezamenlijks met de gemeente Utrecht. Indien het RvO wordt aangepast, moet dat uiteraard van toepassing zijn voor alle gemeenteraden in de provincie Utrecht.

De heer Van Essen merkt op dat het m.n. gaat om het delen van geheime informatie. Hij informeert of de VVD het ermee eens is, dat daarvoor wel iets moet worden geregeld.

De heer Van Reenen antwoordt dat de VVD het daarmee eens is. Thans is ook merkbaar dat geheime informatie naar aanleiding van een informatiesessie naar de Staten en de Raad toekomt. De VVD heeft er echter geen behoefte aan de geheime informatie in gezamenlijkheid te bespreken.

De heer Van Kranenburg memoreert al eerder te hebben aangegeven, dat de ChristenUnie juridische haken en ogen ziet aan het al dan niet geheim gezamenlijk vergaderen in verband met het risico dat dit gevolgen heeft voor de verhoudingen.

De ChristenUnie acht de gezamenlijke infosessies zeer vruchtbaar en zinvol. Wat de ChristenUnie betreft mogen de bestuurders van beide kanten daar zichtbaarder aanwezig zijn dan tot nu toe het geval is geweest. Het zijn echter in beginsel informele bijeenkomsten. Het is vervolgens aan de Staten en Raad zelf om naar aanleiding van de gedeelde geheime informatie een debat te voeren; wat de ChristenUnie betreft ieder in zijn eigen gremium.

Mevrouw Poppe deelt mede dat de SP op zich geen bezwaar heeft tegen het voorliggende voorstel, mits dit alleen in bijzondere gevallen wordt gebruikt.

De SP sluit zich aan bij de opmerking van de VVD, dat dit dan voor alle gemeenteraden in de provincie Utrecht van toepassing moet zijn.

In de huidige werkwijze kan de SP zich eveneens vinden. Het wordt wel betreurd dat met het bespreken van gegevens van het 2^e kwartaal feitelijk over achterhaalde informatie wordt gesproken.

Mevrouw d'Hondt merkt op dat het meeste al is gezegd. De PvdA sluit zich aan bij de suggestie van GroenLinks.

Het RvO biedt al ruimte voor het vergaderen op locatie op grond waarvan de PvdA geen reden ziet om het reglement aan te passen. De PvdA kan zich echter voorstellen dat voor de geheime sessies iets moet worden geregeld.

In het voorstel wordt eveneens gesproken over het oprichten van een 'whatt's app groepje'. De PvdA is daar geen voorstander van.

Mevrouw Hoek deelt mede dat 50PLUS zich aansluit bij voorgaande sprekers.

Indien gezamenlijk infosessies worden belegd, geeft 50PLUS als praktische suggestie mee te kiezen voor de locatie met de meeste parkeerplaatsen.

De heer Van Kranenburg is van mening dat daar moet worden vergaderd waar de beste fietsvoorzieningen en OV-knooppunten zijn.

De heer Boswijk deelt mee dat het CDA zich aansluit bij het betoog van de SP.

De heer Poort licht met betrekking tot het 'app groepje' toe dat het voorliggende voorstel gezamenlijk door de gemeentelijke en provinciale griffie is opgesteld. Het oprichten van een 'app groepje' is door de gemeente ingebracht. Het lijkt spreker echter geen majeur punt.

De basis voor het voorliggende stuk vormt de 'de benen op tafel' sessie voor het zomerreces. Daarin is gesproken over het stroomlijnen van een gelijktijdige informatievoorziening. Het manco in die bijeenkomst was, dat niet alle fracties van Raad en Staten vertegenwoordigd waren. Op grond daarvan bestond de behoefte om de naar voren gebrachte ideeën in die sessie te borgen en na gaan of deze in beide commissies worden gedragen. Een en ander kent feitelijk al zijn weerslag in de gezamenlijke infosessie vorige week. Het is echter wenselijk de voorgestane werkwijze vast te leggen.

Openbare informatieve sessies vormen geen probleem.

Met het delen van geheime info wordt tegen het punt van de timing aangelopen. In de benen op tafel sessie werd aangegeven dat het wenselijk is dat deze informatie tegelijkertijd en in gezamenlijkheid wordt gedeeld, zodat hierover onderling het goede gesprek kan worden gevoerd. Het RvO van de provincie biedt niet de ruimte dit in een geheime commissievergadering te doen. Het RvO van de gemeente bevat een bepaling, dat desgewenst door de commissie gasten kunnen worden uitgenodigd om mee te spreken in de commissie. Het zou derhalve in principe iedere keer als dit zich voordoet in de Raadscommissie van de gemeente kunnen plaatsvinden. Als echter wordt voorgestaan dit eveneens in de Statencommissie mogelijk te maken dan zal het RvO daarop moeten worden aangepast.

Het RvO is generiek en derhalve voor alle gemeenten in de provincie Utrecht van toepassing. Hieraan voldoet het voorliggende voorstel ook. Als de commissie van mening is dat bespreking van geheime informatie in gescheiden commissievergaderingen moet plaatsvinden, dan is dat de uitkomst.

De aanpassing van het RvO op zich is een zaak voor de commissie BEM. Indien de commissie in meerderheid van mening is dat de voorgestelde werkwijze niet wenselijk is, dan wordt het voorstel ingetrokken en blijft het informatieprotocol van toepassing met uitzondering van de geheime overleggen.

De heer Van Essen memoreert van zijn collega Raadsleden in Utrecht te hebben begrepen dat hun RvO op dit moment al de ruimte biedt om bij geheime commissievergaderingen externen als toehoorder toe te laten. GroenLinks kan zich voorstellen dat dit ook als zodanig mogelijk wordt gemaakt in het RvO van de provincie.

De heer Poort heeft begrepen dat het eveneens om meepraten in de commissie gaat. De reden is dat dan in dezelfde setting als de gezamenlijke infosessie vorige week in aanwezigheid van de bestuurders geheime informatie kan worden gedeeld. Op dat punt is vastgesteld dat het RvO van de provincie in tegenstelling tot het RvO van de gemeente die ruimte niet toestaat.

De voorzitter informeert of de commissie ermee instemt, dat dit voorstel wordt doorgeschoven naar BEM.

De heer Van den Dikkenberg constateert naar aanleiding van de bespreking dat er niet veel draagvlak is voor het voorliggende voorstel. Hij verwacht dat dit in BEM niet anders zal zijn.

De voorzitter informeert of de commissie ermee instemt dat de behandeling van het voorstel in de commissievergadering van de gemeente Utrecht wordt afgewacht en op basis daarvan en hetgeen thans in deze vergadering naar voren is gebracht richting Staten een nieuw voorstel wordt geformuleerd. Het gaat er vooral om dat voorgestaan wordt de informatiestromen zo gelijktijdig mogelijk te laten lopen. Probleem is dat met geheime sessies in de afzonderlijke commissies sprake kan zijn van verschillende interpretaties. De bedoeling is via het RvO te bewerkstelligen dat dit wordt voorkomen.

De heer Van Reenen bevestigt het vorenstaande. Hem bekruipt toch het gevoel dat er thans iets wordt gemaakt omdat de provincie iets met de gemeente Utrecht wil. Het moet echter voor alle Raden gelden. Indien wordt besloten het RvO hierop aan te passen, zal richting alle gemeenten actie moeten worden genomen om te bewerkstellingen dat ook zij dit in hun RvO opnemen.

Mevrouw d'Hondt meent dat de discussie zich thans toespitst op het delen van geheime informatie en of de provincie haar RvO moet aanpassen opdat Raadsleden als spreker dan wel als toehoorder deel kunnen nemen aan een geheime commissievergadering. Het voorstel dat thans voorligt, is veel breder. Indien het voorstel kan worden teruggebracht naar die keuze om dat al dan niet te doen, dan kan in BEM een zuivere discussie worden gevoerd.

De heer Van den Dikkenberg sluit zich aan bij het punt van de VVD. In dat geval zal moeten worden gewacht tot alle Raden in de provincie hierover hebben gesproken.

De heer Van Essen is van mening dat de Staten over het provinciale RvO gaan en het derhalve daarover moeten hebben. Bij de gemeente Utrecht bestaat die mogelijkheid al en zoals gezegd alleen als toehoorder. Hij kan zich voorstellen dat de provinciale griffie dit nog even checkt bij de gemeentelijke griffie. Als dat het geval is, lijkt dat GroenLinks ook voor de provincie de beste optie ter voorkoming van een vreemde rolvermenging.

De voorzitter informeert of het voorstel van GroenLinks op draagvlak kan rekenen.

De heer Van den Dikkenberg merkt op dat de SGP zich erin kan vinden als het provinciale RvO mogelijk maakt dat de Staten desgewenst Raadsleden in den brede als toehoorder kunnen uitnodigen in geheime commissievergaderingen.

De heer Van Kranenburg deelt mede dat de ChristenUnie zich in het voorstel kan vinden indien de provincie erin slaagt dit juridisch sluitend te krijgen.

De voorzitter rondt de discussie af met de conclusie dat de commissie ermee instemt de besluitvorming in de commissievergadering van de gemeente Utrecht af te wachten. Het voorstel zal op basis daarvan en met in achtneming van het besprokene in deze vergadering worden aangepast. Indien dit niet lukt voor de komende vergadering van BEM, wordt dit onderwerp naar de volgende BEM-vergadering doorgeschoven.

3. ECONOMIE

3.1 SV Ruimtelijke-economische Strategie

De heer Boswijk memoreert dat het CDA in het afgelopen jaar in verschillende bijeenkomsten zorg heeft uitgesproken over de abstractheid van het document en het feit dat erg veel aandacht wordt besteed aan het Utrecht Science Park (USP).

Het verheugt het CDA in het voorliggende stuk een positieve beweging te constateren. De MKB, de maakindustrie in Utrecht West, is redelijk aanwezig en komt consequent terug.

Het CDA is tevreden met het voorstel zoals dat er nu ligt.

De heer Suna deelt mede dat de PvdA zich aansluit bij de opmerking van het CDA over de positieve richting die het document is uitgegaan. Voor de PvdA is het echter nog niet zo concreet als zij had gewild. Er wordt met een horizon tot 2050 gekeken en aangegeven door wie wat moet worden gedaan. Een planning daarbij ontbreekt. Geïnformeerd wordt of die alsnog kan worden opgenomen. In het voorliggende stuk wordt aangegeven dat Rijk en provincie gezamenlijk zullen werken aan de versterking van het USP, dat als een van de top locaties wordt aangemerkt. De PvdA vraagt zich af waarom hierbij niet de term Health Port wordt genoemd. De term Healthy Urban Living geldt landsbreed en heeft derhalve niet alleen betrekking op de provincie Utrecht. Alle argumenten, die

onder Healthy Urban Living staan, beschrijven precies waarnaar de PvdA op zoek is. Alleen de naamgeving wordt niet concreet genoeg geacht voor de provincie Utrecht. Geïnformeerd wordt of het College bereid is de term Healthy Urban Living op bepaalde plekken in het stuk te wijzigen in Health Port Utrecht dan wel Nederland.

Mevrouw Poppe spreekt haar waardering uit voor het voorliggende rapport. Onderschreven wordt, dat er wat veel aandacht is voor het USP.

In aanloop naar de totstandkoming hebben de Staten vaak over dit onderwerp mogen meepraten. Een reactie op die input leest de SP niet terug in het voorliggende plan, hetgeen wordt betreurd.

Mevrouw De Haan sluit zich aan bij de waarderende woorden voor het voorliggende product waaraan een heel traject vooraf is gegaan van bijeenkomsten waarbij allerlei partners zijn betrokken. Een lastig punt is dat voorgestaan wordt de economie te stimuleren, terwijl er tegelijkertijd sprake is van een grote schaarste aan ruimte (vraagstukken op het gebied van Wonen en Recreatie). De vraag is hoe dit product nu op de rit wordt gekregen zonder te sectoraal maar integraal te denken.

Het feit, dat nog geen sprake is van een concrete invulling, wordt in de visie van de ChristenUnie goed uitgelegd. De ChristenUnie acht van belang daarbij de regio's te betrekken.

Wat de ChristenUnie betreft hadden OV en Fiets een nog wat duidelijkere plek mogen krijgen.

Het voorliggende stuk is een bouwsteen voor de Omgevingsvisie. Geïnformeerd wordt of de punten in het voorliggende stuk voldoende zijn verankerd in het Koersdocument.

Het Economisch Beleidsplan wordt nog herijkt. Gelet op de inhoud van het voorliggende stuk is de vraag welke ruimte er in dat document nog aanwezig is voor nadere accenten.

Mevrouw Godschalx spreekt waardering uit voor het voorliggende stuk, dat in de visie van de VVD zichtbaar verbeterd is ten opzichte van de laatste keer dat dit in de commissie werd besproken. De VVD sluit zich aan bij de opmerking van de PvdA over Health Port omdat niet meteen duidelijk is wat onder het begrip Healthy Urban Living wordt verstaan; dat geldt eveneens voor het niet eenvoudige begrip economisch Eco-systeem.

In de zienswijze van een aantal partijen uit de regio kwam het punt Toerisme naar voren. Dat is afgedaan met de opmerking, dat Toerisme niet binnen de scope ligt. De VVD begrijpt dit niet, omdat vanuit de brancheorganisaties op het gebied van Toerisme wordt aangegeven dat m.n. ook mobiliteitsaspecten heel belangrijk zijn voor die branche.

De consultant, die input heeft geleverd over de sterke en minder sterke kanten van de provincie Utrecht, geeft aan dat het aantal scale ups in Utrecht duidelijk minder is dan in andere provincies. Voorts wordt aangegeven dat private research- en development investeringen in Utrecht minder zijn dan de publieke investeringen. De VVD heeft daarover al eerder vragen gesteld en leest niet direct in het stuk terug hoe daarmee om te gaan.

De VVD is groot voorstander van smart mobility. Zoals dit in het voorliggende stuk wordt uitgelegd, lijkt het m.n. over smart mobility op de weg te gaan. De VVD mist smart mobility over water, terwijl de provincies Noord- en Zuid-Holland in februari jl. juist een blauwe golf verbindende overeenkomst hebben getekend waarvan Utrecht geen deel lijkt uit te maken.

De heer Van den Dikkenberg spreekt zijn waardering uit voor het document, waarin de stad – landverbinding terugkomt en de conflictpunten daarin.

FoodValley wordt niet genoemd, hetgeen in de visie van de SGP een gemiste kans is. Ten aanzien van circulaire economie zijn in FoodValley al behoorlijke stappen gemaakt, waarop aangehaakt zou kunnen worden; wellicht zouden er zelfs modellen kunnen worden gekopieerd naar de zgn. Field Labs. In de visie van de SGP zou een en ander derhalve nog kunnen worden versterkt door gebruik te maken van wat er al is.

Voor het overige ziet de SGP in het voorliggende document goede bouwstenen om straks in de Omgevingsvisie daadwerkelijk mee aan de slag te gaan.

De heer Ijsennagger merkt op dat de PVV het stuk enigszins vlak vindt. Geconstateerd wordt dat Utrecht de sterkst groeiende economie heeft. Zolang de eerder in deze vergadering door spreker geschetste problematiek (bevolkingsgroei met als gevolg problemen op het gebied van o.a. wonen en mobiliteit) niet wordt aangepakt, heeft de provincie hier echter geen ruimte voor.

Het is een mooi ambitieus stuk, maar de PVV pleit ervoor eerst de genoemde problemen op de andere terreinen aan te pakken. Op grond van het vorenstaande zal de PVV het voorliggende voorstel mogelijk niet steunen.

Mevrouw Dercksen zet uiteen dat D66 het voorliggende document heeft gelezen als een onderdeel van de Omgevingsvisie, net zoals in de PRS een hoofdstuk staat waarin duidelijk de invalshoek vanuit de regionale economie wordt belicht en wat dat betekent voor de opgave qua ruimte.

De Omgevingsvisie wordt een samenstel van allerlei visies w.o. de Landbouw visie, de Retailvisie. In dat kader vraagt D66 zich af hoe deze Ruimtelijke-economische Strategie zich verhoudt tot het Economische Beleidsplan. De vraag is of dat niet dubbelop is.

De heer Van Essen deelt mede dat GroenLinks het met de PVV eens is dat het integrale karakter van belang is.

In algemene zin moet economische groei wat GroenLinks betreft geen doel op zich zijn. Het gaat om de aard van de groei; duurzaam en bijdragend aan het welzijn van de Utrechtse inwoners. Die notie had wat meer centraal mogen staan.

De speerpunten groen, gezond en slim spreken GroenLinks aan. GroenLinks had echter liever een wat meer integrale benadering gezien. Nu worden energie, gezonde leefomgeving en mobiliteit als een soort randvoorwaarden gepresenteerd voor de economische groei. In de visie van GroenLinks moet andersom ook het geval zijn; de economie die zich m.n. richt op gezondheid en bv. op het koploper worden in producten en diensten voor de Energietransitie. Dat wordt teveel gemist.

Ten aanzien van mobiliteit wordt voor het faciliteren van de economische groei m.n. tussen economische kerngebieden sterk gefocust op capaciteitsgroei van spoor en weg. Het verbeteren van de regionale bereikbaarheid, het verschuiven naar fietsen ook met de huidige budgetten vanuit het Rijk blijft wat onderbelicht hierin.

GroenLinks mist voorts het inzetten op een wat meer mobiliteits-extensieve groei. Daarom heeft GroenLinks enige moeite met de inzet op logistiek als speerpunt. In een regio, waar de bereikbaarheid al zo zonder druk staat, acht GroenLinks het niet logisch om juist in te zetten op mobiliteits-intensieve sectoren.

Voorts valt op dat veel startende ondernemers in Utrecht relatief weinig doorgroeien. Geïnformeerd wordt hoe die observatie hierin terecht is gekomen.

Met betrekking tot de relatie tot de Omgevingsvisie is het Koersdocument in de visie van GroenLinks nog wat integraler dan het voorliggende document. Hoe dat aan elkaar raakt, is GroenLinks niet geheel helder.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat het USP in economische potentie verreweg het belangrijkste economische gebied van de provincie Utrecht is. Dat neemt niet weg, dat er ook een oost- en west provincie Utrecht is waar Maak en andere aspecten van de economie belangrijk zijn. Die is wel benoemd vanwege het belang van het eventueel terughalen van economieën die interessant zijn voor de specifieke provinciale economie.

Niet alleen met de Stad Utrecht maar ook in U-10 verband en feitelijk in de hele provincie wordt gesproken over Healthy Urban Living (gezond stedelijk leven). Dat begrip kan alles omvatten, ook vormen van Maak die niet per definitie onder Health vallen. In Nederland staat Utrecht, meer dan andere provincies, bekend om Healthy Urban Living. Daarbij moet eveneens worden geacht aan bewegen, gezonde lucht en natuur; maar ook diensten breed aan bv. verzekeren en banken. Spreker zegt toe nader te zullen bekijken of op sommige plekken in het stuk de term Health Port kan worden gehanteerd.

Er is met veel partijen gesproken. De ingrediënten, die er volgens partijen in zouden moeten zitten, zijn naar eer en geweten verwerkt. Dit is eveneens gematcht met de vergelijking van de nodige databases die door onderzoeksbureaus is verricht. Het document is voorgelegd aan de regio's. In deze zij verwezen naar de bijgevoegde zienswijzen.

Met betrekking tot de concreetheid merkt spreker op, dat het niet de bedoeling is geweest om een programma te maken. Dit is een sectoraal document zoals o.a. de Landbouwvisie en de Mobiliteitsvisie. De Omgevingsvisie staat daar boven.

Evident is dat ter zake van ruimtelijke ontwikkeling een afwekingskader moet worden gemaakt wat op welke plek het belangrijkste wordt gevonden. Dat is lastig omdat Utrecht een relatief kleine provincie is met veel mensen en veel bereikbaarheidsvraagstukken, maar ook ruimtelijk-economische vraagstukken. De vraag is waar de provincie haar economieën wil laten landen, hoe het zit met interactie milieus i.c. de transformerende gebieden waar wonen en werken door elkaar heen lopen. Maar ook logistiek is een vraagstuk in de zin dat het internet winkelen iets betekent voor de overslag aan de rand. Daarbij speelt niet de vraag of de provincie dit wil accommoderen maar hoe. In dat kader is wel de keuze gemaakt, dat in Utrecht geen XXL units worden voorgestaan. Het afwegingskader zit echt in de Omgevingsvisie, waarvoor dit document een bouwsteen is.

Spreker herkent de opmerking over het gemis van OV en Fiets. In het document is wel nadrukkelijk aangegeven, dat knooppunten van belang worden geacht. Het gaat dan voornamelijk over de knooppunten OV en Fiets en overstappunten. Daar zouden de interactie milieus een duidelijke kans kunnen hebben.

Het Economische Beleidsplan, dat de Staten nog tegemoet kunnen zien, gaat niet over het fysieke deel maar m.n. over de aansluiting onderwijs – arbeidsmarkt (55+, mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, Technologieraad). Het Economisch Beleidsplan en dit document moeten wel bij elkaar komen omdat de Omgevingsvisie niet alleen over het fysieke deel gaat maar ook over gezond, welke economieën en welke condities daarvoor nodig zijn. In dat kader wordt samengewerkt met de regio's.

Toerisme is niet sec als entiteit opgenomen, maar is inderdaad ook een economie met ruimtelijke impact m.n. uit oogpunt van mobiliteit. Spreker zegt toe zich te zullen buigen over de vraag hoe dat hierin kan worden meegenomen.

Scale ups zijn wel opgenomen. Het betreft echter geen groot onderwerp als het gaat om ruimtelijke impact. Utrecht loopt achter, maar ten opzichte van andere landen geldt dat voor heel Nederland. Daarbij komt dat het altijd nog maar de vraag is of een in de provincie gestarte scale up wel in de provincie blijft. De provincie heeft er niet specifiek beleid op, maar er wordt wel geconstateerd dat het wat achterblijft.

Hetzelfde geldt voor het achterblijven van niet alleen publieke- maar ook private investeringen; ook dat is in heel Nederland het geval.

Smart mobility is een sectorale aangelegenheid. Op grond hiervan zal dit als onderdeel van de bouwsteen Mobiliteit in de Omgevingsvisie landen.

De stad – landverbinding is bewust genoemd; daarbij is nadrukkelijk geschetst dat het verschillende economieën zijn.

Met betrekking tot de opmerking van de PVV, dat eerst het echte probleem moet worden aangepakt, benadrukt spreker nogmaals dat dit een bouwsteen betreft. De provincie is op alle gebieden dus ook op Wonen, Mobiliteit bezig te kijken hoe dat kan worden geaccomodeerd. Niet als doel op zich, maar het is een gegeven dat mensen graag in deze provincie willen wonen en werken. De vraag is altijd wat eerst moet worden aangepakt. Daarbij is de provincie ook afhankelijk van andere investeerders bv. het Rijk.

Het betreft een ruimtelijke-economische visie die in de Omgevingsvisie terecht moet komen. Het wordt gezwaluwstaart met het Koersdocument. Daarin zal goed worden aangegeven dat Utrecht bedrijventerreinen wil op grote plekken en niet verdeeld over de hele provincie, interactie milieus wil verstevigen aansluitend bij de Utrechtse economieën, start ups en scale ups. Dat zijn wel ingrediënten voor de fysieke vertaling in de Omgevingsvisie. Daarnaast komt zoals gezegd nog een Economisch Beleidsplan.

Mevrouw Dercksen benadrukt nogmaals dat D66 zich afvraagt waarom de provincies twee visies heeft i.c. waarom dit document zo specifiek ruimtelijk-economisch is genoemd terwijl dit niet het geval is bij bv. de Landbouw of Retail. D66 vindt het voorliggende stuk een sterk document waarin nagenoeg alles staat dat kan worden bedacht. Toerisme valt erbuiten, omdat de provincie gewend is Recreatie en Toerisme samen te laten vallen. Dat krijgt derhalve wel de goede aandacht. Landbouw is ook een economie met een enorme impact op de ruimte. Dat zal echter ook wel zijn plek krijgen. Op grond van het vorenstaande begrijpt D66 niet waarom het bij Economie dubbel wordt gedaan. Dat Economisch Beleid ruimtelijke invalshoeken heeft is evident.

Gedeputeerde Van den Berg vervolgt dat gekeken is naar het integrale karakter maar niet in dit kader. Dit betreft een sectorale nota. De afweging waar wat wordt gedaan zal echt in het kader van het Koersdocument en uiteindelijk in de Omgevingsvisie moeten plaatvinden.

Zoals gezegd is economische groei niet een doel op zich maar het is wel van belang dat de provincie vitaal en betaalbaar blijft en dat dit als zodanig wordt geacommodeerd.

Capaciteitsgroei op regionale bereikbaarheid vindt spreker een interessante. Gesprekken over regionale versterking worden ook aan de MIRT tafel gevoerd. Regionale bereikbaarheid is voor de provincie een punt waarbij m.n. wordt gedacht aan OV- en Fietsknooppunten.

De heer Suna memoreert zijn verzoek termijnen te verbinden aan de Economische Agenda. Het verheugt spreker dat het College bereid is te overwegen om de term Health Port hier en daar in het stuk op te nemen. De PvdA zal zich nader buigen over de vraag of in dit kader een amendement dan wel motie zal worden ingediend.

Mevrouw Godschalx geeft aan dat de toezegging om nog eens naar Toerisme te kijken de VVD verheugt. Het valt de VVD op dat sommige regio's in de provincie behoefte hebben aan meer economisch toeristische activiteit, terwijl andere regio's daar helemaal niet op zitten te wachten. Wellicht dat dit verschil eveneens kan worden meegenomen in de ruimtelijk-economische visie. Ten aanzien van de scale ups en de private investeringen merkt spreekster op dat niet de overheid maar uiteindelijk de ondernemers en investeerders zelf verantwoordelijk zijn voor de doorgroei van start ups. Wellicht ligt er wel een taak voor de provincie om te bekijken of die doorgroei door provinciale regels wordt belemmerd.

Gedeputeerde Van den Berg zet uiteen dat de tijdlijn is, dat dit document een bouwsteen is voor de Omgevingsvisie. Het Koersdocument zal nog voor de verkiezingen worden vastgesteld. In 2019 wordt het Koersdocument uitgewerkt tot een Omgevingsvisie. Als de Omgevingswet in werking treedt (2021) zal de provincie moeten beschikken over een Omgevingsvisie.

In het kader van Toerisme wordt wel nagedacht over o.a. het goed regelen op de juiste plekken en het accommoderen van hotelovernachtingen.

De provincie heeft voldoende ruimte voor scale ups. Wat dat betreft ziet hij in deze geen belemmeringen.

Mevrouw Godschalx informeert of geïnventariseerd wordt welke belemmeringen start ups ervaren bij de doorgroei naar scale up.

Gedeputeerde Van den Berg antwoordt dat dit in wat grotere algemene onderzoeken gebeurt. De provincie inventariseert dit niet afzonderlijk, omdat dit in Utrecht niet een wereld aan economieën betreft. Op het USP heeft de provincie overigens wel mede geïnvesteerd in een incubator en een bedrijfsverzamelgebouw voor Life Sciences en Health, waarin zich direct kleine bedrijfjes vestigden.

De voorzitter rondt de discussie af met de conclusie dat de commissie ermee instemt het voorliggende voorstel door te geleiden naar de PS-vergadering met de titel klein debat.

4. TER INFORMATIE

4.1 Memo GS inz. stand van zaken Klimaatakkoord

4.2 Memo GS inz. stand van zaken Aardwarmte

4.3 Memo GS inz. toezeggingen

4.4 SB QuickScan N224 Renswoude groot onderhoud 2019

4.5 SB Jaarrekening NV OMU

4.6 Memo GS inz. voortgang spoorcorridor Leiden - Utrecht

4.7 Memo GS inz. motie 'Een plaatje zegt meer dan 1000 woorden'

4.8 SB Rollen en mandaten Wet Lokaal spoor

4.9 SB Vervoerplannen 2019 Syntus en U-OV

4.10 SB 2^e kwartaalrapportage Werkend tramvervoersysteem UHL

4.11 SB Motie 73 'Veilig en vlot naar haltes en stations'

4.12 SB concept actieplan Omgevingslawaaai 2018 – 2023 en memo GS actieplan Omgevingslawaaai

4.13 SB voortgang aanpak opvolgingsproblematiek MKB

4.14 SB wijziging beleidsregels Ontheffingen TUG Luchtvaart

4.15 Ingekomen brief Netbeheer inz. kleine gaslekkages

5. Sluiting

De voorzitter wijst erop, dat de notitie Zonnevelden op verzoek van het CDA is geagendeerd voor RGW (punt 3.1). Dit is mogelijk ook een interessant punt voor de woordvoerders Energie. Spreekster sluit hierna de vergadering onder dankzegging van ieders komst en inbreng.